

**YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON
VALVONTASUUNNITELMA VUOSILLE 2021–2024
(yhteistoiminta-alue Laukaa-Konnevesi)**

SISÄLTÖ

1. JOHDANTO	1
2. YHTEISTOIMINTA-ALUEEN YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON VALVONTAYKSIKKÖ	2
2.1. TOIMIALUE	2
2.2. VALVONNAN RESURSSIT	2
2.3. KOULUTUS.....	3
2.4. TIETOJÄRJESTELMÄT / VALVONTAKOHDEREKISTERI.....	3
2.5. VIESTINTÄ	4
2.6. VALVONNAN MAKSULLISUUS	4
2.7. LABORATORIOT, JOIHIN VALVONTA TUKEUTUU.....	4
3. TARKASTUKSEN SISÄLTÖ JA TARKASTUKSEEN KÄYTETTÄVÄ AIKA	5
4. YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON YLEISET PAINOPISTEALUEET VUOSILLE	6
2021–2024	6
5. SUUNNITELMAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI JA RAPORTOINTI	6
6. ERITYISTILANTEISIIN VARAUTUMINEN.....	7
6.1. EPIDEMIOIDEN SELVITTÄMINEN.....	7
TOIMIALAKOHTAISET VALVONTASUUNNITELMAT	8
7. ELINTARVIKEVALVONTASUUNNITELMA.....	8
7.1. VALVONTAKOHTEIDEN KARTOITUS JA RISKINARVIOINTI.....	8
7.2. VALVONTATARPEEN MÄÄRITTELY JA TARKASTUSSUUNNITELMA.....	8
7.4. VALVONNAN PAINOPISTEALUEET	9
7.5. NÄYTTEENOTTO- JA TUTKIMUSSUUNNITELMA.....	9
8. TERVEYDENSUOJELUN VALVONTASUUNNITELMA	10
8.1. VALVONTAKOHTEIDEN KARTOITUS JA RISKINARVIOINTI.....	10
8.3. VALVONTATARPEEN MÄÄRITTELY JA TARKASTUSSUUNNITELMA.....	11
8.4. VALVONNAN PAINOPISTEALUEET	11
8.5. NÄYTTEENOTTO- JA TUTKIMUSSUUNNITELMA.....	11
9. TUPAKKALAIN VALVONTASUUNNITELMA.....	12
9.1. VALVONTAKOHTEIDEN KARTOITUS	12
9.2. VALVONTATARPEEN MÄÄRITTELY JA TARKASTUSSUUNNITELMA.....	12
9.4. VALVONNAN PAINOPISTEALUEET	13
9.5. NIKOTIINI-VALMISTEIDEN MYYNNIN VALVONTA	13
10. ELÄINLÄÄKINTÄHUOLLON VALVONTASUUNNITELMA	13
10.1. PERUSELÄINLÄÄKINTÄPALVELUT.....	13
10.3. ELÄINTAUTIVALVONTA	14
10.4. ELÄINSUOJELUVALVONTA	14
10.5. MUU VALVONTA.....	14
LIITTEET	16

LIITTEET

- Liite 1 Eri toimialoilla sovellettava lainsäädäntö
- Liite 2 Elintarvikevalvonnan tarkastussuunnitelma
- Liite 3 Elintarvikevalvonnan näytteenottosuunnitelma
- Liite 4 Terveydensuojelun tarkastussuunnitelma
- Liite 5 Terveydensuojelun yleinen näytteenottosuunnitelma
- Liite 6 Tupakkavalvonnan tarkastussuunnitelma
- Liite 7 Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen (Laukaa, Konnevesi) eläinlääkintähuollon suunnitelma (EHO)

1. JOHDANTO

Ympäristöterveydenhuolto on osa ennaltaehkäisevää kansanterveystyötä, jonka tehtävänä on edistää ja valvoa elinympäristön ja yksilön terveyttä sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia.

Ympäristöterveydenhuoltoa koskevien lakien tarkoituksena on varmistaa korkealaatuinen ympäristöterveydenhuollon valvonta, mikä edellyttää, että valvonta on suunnitelmallista, tehokasta, riittävin voimavaroin toteutettua ja oikein kohdennettua sekä eri toimijoita tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti kohtelevaa. Ympäristöterveydenhuollon nykyistä tehokkaampi toimeenpano edellyttää ympäristöterveydenhuollon viranhaltijoiden erikoistumista ympäristöterveydenhuollon eri osa-alueisiin. Lain mukaan kunnalla tai yhteistoiminta-alueella tulee olla tehtävän järjestämiseksi käytettävissään vähintään 10 henkilötyövuotta vastaavat henkilöresurssit.

Ympäristöterveydenhuollon valvontatyön suunnitelmallisuuden ja laadun varmistamiseksi kunnan on laadittava ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma. Valvontasuunnitelman laatimisvelvoite perustuu Valtioneuvoston asetukseen ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisista valvontaohjelmista (78/2011). Asetuksen mukaan valtakunnallisessa valvontaohjelmassa määritellään ympäristöterveydenhuollon keskusvirastojen yhteiset periaatteet, jotka koskevat tarkastusten sisältöä; riskinarviointia; tarkastukseen kuluvaan aikaan; näytteenottoa; kunnan valvontasuunnitelman toteutumisen arviointia sekä raportointia. Ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman laativat yhteistyössä ympäristöterveydenhuollon ohjauksen kannalta keskeiset keskusvirastot (Ruokavirasto ja Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto Valvira). Ympäristöterveydenhuollon yhteinen valtakunnallinen valvontaohjelma on nyt laadittu vuosille 2020-2024. Yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman lisäksi on Valvira laatinut valtakunnallisen terveydensuojelun valvontaohjelman vuosille 2020-2024 ja Ruokavirasto elintarvikeketjun monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelman (VASU) päivityksen vuodelle 2020. Vuodesta 2021 eteenpäin on Ruokaviraston tavoitteena laatia kokonaan uusi VASU.

Laukaan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmaan vuosille 2021–2024 sisältyvät elintarvike-, terveydensuojelu- ja tupakkavalvonnan valvontasuunnitelmat sekä eläinlääkintähuollon valvontasuunnitelma. Toimialakohtaisia suunnitelmia edeltävässä yleisosassa käsitellään:

- ympäristöterveydenhuollon valvonnan yleiset periaatteet
- valvontakauden yleiset painopistealueet
- suunnitelman toteutumisen arviointi ja siitä raportointi
- henkilöstöresurssien riittävyys
- erityistilanteisiin varautuminen ja niistä tiedottaminen

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman hyväksyy yhteistoiminta-alueen lupa- ja valvontalautakunta. Hyväksytty valvontasuunnitelma toimitetaan tiedoksi kuntiin (Laukaa, Konnevesi) ja aluehallintovirastolle.

2. YHTEISTOIMINTA-ALUEEN YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON VALVONTAYKSIKKÖ

2.1. Toimialue

Ympäristöterveydenhuollon valvontayksikön muodostavat Laukaan kunta (isäntäkunta) ja Konneveden kunta. Viranomaisena ympäristövalvonnassa toimii lupa- ja valvontalautakunta, jossa on yhdeksän jäsentä: neljä jäsentä Laukaasta, kolme Hankasalmeelta ja kaksi Konnevedeltä. Hankasalmi on mukana toimialueessa rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun osalta.

2.2. Valvonnan resurssit

Valvontaviranomaisella tulee olla käytettävissään tarpeellinen määrä pätevää ja valvonnan menestyksellisen hoitamisen kannalta riittävän kokenutta henkilökuntaa. Tavoitteena on, että viranhaltijoilla olisi erikoisosaamista ympäristöterveydenhuollon eri osa-alueilta.

Laukaan ja Konneveden yhteistoiminta-alueen yksikössä toimii ympäristötoimenjohtaja, johtava ympäristöterveystarkastaja ja viisi ympäristöterveystarkastajaa. Työnjaot tarkastetaan vuoden 2021 alusta, Äänekosken irtauduttua yhteistoiminta-alueesta. Työtehtävät on jaettu siten, että erikoistuminen on mahdollista. Työnjaosta huolimatta ympäristöterveystarkastajat saattavat joutua hoitamaan mitä tahansa ympäristöterveydenhuollon sektorille kuuluvaa työtehtävää mm. vuosilomien, sairauslomien tai töiden ruuhkautumisen takia. Vuosilomat järjestetään siten, että töissä on aina vähintään yksi ympäristöterveystarkastaja.

Yhteistoiminta-alueen ympäristöterveydenhuollon resurssit on eritelty alla:

- Ympäristötoimenjohtaja	0,45 htv (<i>henkilötyövuotta</i>)
- Johtava ymp.terv.tarkastaja	1,0 htv
- Ympäristöterveystarkastaja	5,0 htv
- Kunnaneläinlääkäri	3,00 htv
- Eläinlääkärin avustaja	1,00 htv
- Valvontaeläinlääkäri	2,00 htv
- Hallintosihteeri	0,4 htv

=12,85 htv

Arvio ympäristöterveydenhuollon voimavarojen jakautumisesta työtehtäväkokonaisuuksittain:

- valvonta	5,35 htv
- johtaminen, hallinnolliset tehtävät, yleinen toimistotyö	1,65 htv
- asiakaspalvelu, suunnittelu, laatutyö	0,4 htv
- tietojärjestelmätyö VATI:ssa	0,65 htv
- koulutus	0,2 htv
- eläinlääkintä, eläinsuojelu ym. eläinlääkärityö	4,6 htv

Taulukossa 3 on esitetty yhteenveto suunnitelmalliseen valvontaan (kohteiden tarkastamiseen) käytettävissä olevista laskennallisista resursseista. Valvontalajikohtaiset tarkemmat laskelmat ilmenevät toimialakohtaisista valvontasuunnitelmista ja niiden liitteistä.

Toimiala	Suunnitelmal.	Kok. työaika (sis. mm. perehtyminen, akuutti)
	htv	htv
Elintarvikevalvonta	0,4	2,3
Terveysturvallisuusvalvonta	0,35	3,0
Tupakkalain valvonta	0,02	0,2
Eläinsuojelu	0,0	1,85

0,77

7,35

Taulukko 3. Yhteenveto suunnitelmalliseen valvontaan ja muuhun akuuttiin valvontaan käytettävistä resursseista.

2.3. Koulutus

Henkilöstöä koulutetaan erikoistumisperiaatteen mukaisesti siten, että koulutukseen osallistuu se tarkastaja, jonka valvontatehtäviä koulutus käsittelee. Jokainen tarkastaja joutuu kuitenkin ajoittain tekemään muitakin työtehtäviä, kuin mitä kullekin on varsinaisesti vastuutettu (vuosilomat, sairauslomat, ym.). Tästä syystä jokaisen tarkastajan on tarpeen käydä vuosittain ainakin yhdessä koko valvontasektoria koskevassa koulutustilaisuudessa. Henkilöstön koulutautumisesta pidetään seurantakirjanpitoa.

Koulutuksiin käytetään yhteensä noin 43 henkilötyöpäivää. Koulutustarjonta ja koulutusten aiheet vaihtelevat vuosittain. Koulutuksiin osallistumisen tarve arvioidaan kunkin koulutuksen kohdalla erikseen. Tarpeen arvioinnissa otetaan huomioon viranhaltijoiden erikoistumista palvelevat koulutustarpeet.

Toimintatapojen yhtenäistämiseksi yksikön toimistopalavereissa pohditaan yhdessä valvonnassa havaittuja ongelmia, lainsäädännön muutoksia sekä sen tulkintaa.

2.4. Tietojärjestelmät / valvontakohdereisteri

Ympäristöterveydenhuollon valtakunnallinen keskitetty toiminnanohjaus ja tiedonhallintajärjestelmä VATI otettiin käyttöön vuoden 2019 alussa. VATI on tietovarasto ja käyttöliittymä, joka kattaa ympäristöterveydenhuoltoon kuuluvat terveydensuojelulain, tupakkalain ja elintarvikelain mukaiset tehtävät. VATI:ssa hallinnoidaan mm. valvontakohteita, -toimenpiteitä ja -suunnitelmia sekä tehdään näihin liittyvää seurantaa, raportointia ja kehittämistä. VATI - ohjelman kautta keskusvirastot voivat seurata valvontatietoja ja tallentaa tarvitsemiaan raportteja. VATI korvasi aiemman käytössä olleen Tervekuu- ohjelman.

Ympäristöterveydenhuollon valvontayksikötietojen hallintajärjestelmän (VYHA) avulla hallinnoidaan ympäristöterveydenhuollon valvontayksikön tietoja. Järjestelmästä saadaan valvontayksikön käytettävissä olevat henkilöresurssit, valvontasuunnitelma ja sen toteutumisen arviointi. Valvontayksikkö pitää tiedot ajan tasalla ja huolehtii velvoitteiden toteutumisesta.

2.5 Viestintä

Julkisuuslaki (621/1999) painottaa viranomaisen velvollisuutta tiedottaa toiminnastaan. Viestinnän osa-alueita ovat asiakaspalvelu, kohderyhmien opastus ja kouluttaminen sekä tiedottaminen eri keinoin eri tilanteissa. Viestinnän kohderyhmiä ovat kuntalaiset, elinkeinonharjoittajat, toiset viranomaiset ja muut asiakkaat. Tietoja välitetään eri tahoille mm. kunnan internet-sivujen ja paikallislehtien kautta. Toimijoille annetaan neuvontaa ja ohjeistusta tarkastuskäyntien yhteydessä. Tiedottamisen vastuuhenkilö on nimetty poikkeusolojen ja erityistilanteiden varautumissuunnitelmassa.

2.6 Valvonnan maksullisuus

Tämän suunnitelman mukainen valvonta on toiminnanharjoittajille maksullista. Tarkastuksiin voi kuulua perustarkastus tai osa / uusintatarkastus. Kunnan ympäristöterveydenhuollon valvontamaksujen perimiseen oikeuttavat ja velvoittavat säännökset on sisällytetty ympäristöterveydenhuollon eri lakeihin (elintarvikelaki, terveydensuojelulaki, tupakkalaki ja lääkelaki). Maksuja ei kuitenkaan voida periä esimerkiksi ruokamyrkytys- ja talousvesiepidemioiden tai valitustapausten selvittämisestä, vaan näitä varten on varattu varoja talousarviossa.

Päätöksistä, ilmoituksista, valvonnasta ja näytteenotosta perittävät maksut perustuvat kohdetyypeittäin arvioituun keskimääräiseen työajan tarpeeseen. Maksujen suuruus on määritelty Laukaan ympäristöterveydenhuollon maksutaksassa.

Muista maksuista poiketen tupakkatuotteiden vähittäismyynnin valvontamaksut ovat valtakunnallisen ohjeistuksen mukaisesti myyntipistekohtaisia vuosimaksuja, jotka eivät perustu työajan tarpeeseen. Maksutaksa on nähtävillä Laukaan kunnan internet -sivuilla (www.laukaa.fi → Palveluopas → Ympäristöterveys → Ympäristöterveydenhuollon maksutaksa ja valvontasuunnitelma).

Konneveden kunnan sivuilta löytyy linkitys Laukaan ympäristöterveydenhuollon sivuille. Kertyneitä maksutuloja käytetään laadukkaan toiminnan ja voimavarojen turvaamiseen.

2.7 Laboratoriot, joihin valvonta tukeutuu

Näytteenotto ja tutkiminen ovat valvontamenetelmiä, joilla voidaan selvittää omavalvonnan toimivuutta, tuotteiden turvallisuutta ja niiden määräystenmukaisuutta. Näytteiden tutkimiseen käytettävän laboratorion tulee olla asianmukaisesti hyväksytty. Ympäristöterveydenhuollon elintarvikenäytteet ja vesinäytteet tutkitaan Savo-Karjalan ympäristötutkimus Oy:n laboratoriossa Kuopiossa 19.4.2020 saakka. Tämän jälkeen näytteet tutkitaan KVVY laboratoriossa Tampereella. Tarvittaessa voidaan käyttää myös muita Ruokaviraston hyväksymiä laboratorioita (esim. tutkittaessa patogeeneja).

Asumisterveyteen liittyvissä tutkimuksissa käytetään tarvittaessa myös Työterveyslaitoksen sekä Ositum Oy:n laboratorioita. Tupakkalain mukaisissa mittauksissa käytetään Työterveyslaitoksen laboratorion palveluita. Keskusvirastojen valvontaprojekteihin liittyvien näytteiden osalta toimitaan keskusvirastojen antamien ohjeiden mukaisesti.

Savo-Karjalan ympäristötutkimus Oy:n laboratorion kanssa on sovittu päivystyksestä virka-ajan ulkopuolella ja erityistilanteissa. Vastaavanlainen sopimus tullaan tekemään myös KVVY:n kanssa.

3. TARKASTUKSEN SISÄLTÖ JA TARKASTUKSEEN KÄYTETTÄVÄ AIKA

Suunnitelmallisen valvonnan tulee perustua riskinarviointiin. Valvontakohteiden riskinarviointia ja tarkastustiheyttä määriteltäessä otetaan huomioon toiminnan luonne ja laajuus sekä aiempien tarkastusten havainnot. Kohteen tarkastustiheys riippuu toiminnan tosiasiallisista riskeistä. Esimerkiksi hyvin toimiva omavalvonta tai vastaava sisäinen valvonta, laadunvalvonta tai käyttötarkkailu pienentävät riskejä ja tätä kautta suunnitelmallisten tarkastusten tarve vähenee. Myös toimiva kiinteistöhuolto, hyvä turvallisuuskulttuuri ja -johtaminen vaikuttavat riskeihin ja valvonnan tarpeeseen. Toisaalta toimijan laiminlyönnit tai toistuvat valitukset voivat olla perusteen nostaa tarkastustiheyttä. Mikäli käytössä ei ole aiempaa valvontahistoriaa kohteesta, aluksi käytetään keskusvirastojen määrittämiä tarkastustiheyksiä.

Tarkastuksella tarkoitetaan valvontaviranomaisen tai tämän valtuuttaman ulkopuolisen asiantuntijan säännöllisesti ja ennalta suunnitellusti tekemää valvontakohteen tarkastusta, jossa arvioidaan valvontakohteen vaatimustenmukaisuus (perustarkastus). Tarkastus voi sisältää näytteenottoa ja mittauksia kohteen, kohteessa harjoitettavan toiminnan, valmistettavien tuotteiden tai tarjottavien palveluiden terveyshaittojen, turvallisuuden ja määräystenmukaisuuden arvioimiseksi.

Tarkastus voi kohdistua tiloihin, toimintatapoihin, olosuhteisiin, asiakirjoihin ja/tai tuotteisiin. Yksittäinen tarkastus voi pitää sisällään koko kohteen tarkastuksen tai vain jonkin osa-alueen tarkastuksen.

Tarkastuksesta laaditaan aina tarkastuskertomus ja tarkastetut asiat kirjataan, vaikka niissä ei tarkastuksen aikana havaittaisikaan epäkohtia. Tarkastuskertomukseen merkitään valvonnan tarkoitus, käytetyt menetelmät ja valvonnan tulokset sekä tarvittaessa asianomaiselta toimijalta edellytettävät toimenpiteet. Tarvittaessa tehdään uusintatarkastus toimijalta edellytettyjen korjaavien toimenpiteiden valvomiseksi. Tarkastuskertomus toimitetaan tarkastuskohteeseen yleensä sähköpostilla allekirjoittamattomana. Tarvittaessa tarkastuskertomus lähetetään asiakkaalle allekirjoitettuna. Tarkastuskertomus voidaan lähettää tiedoksi myös esim. muille viranomaisille. Tarkastuskertomukset tallennetaan VATI-ohjelmaan ja sähköiseen kansioon.

Tarkastus voi sisältää useiden ympäristöterveydenhuollon lakien mukaisia toimenpiteitä. Tarkastuskertomukseen tulee kirjata, minkä säännösten mukaan tarkastus on tehty.

Tarkastusaikaan vaikuttaa tarkastuksen sisällön laajuus. Tarkastusaikaan katsotaan kuuluvaksi varsinaisen kohteessa tehdyn tarkastuksen lisäksi tarkastukseen valmistautuminen sekä tarkastuskertomuksen laatiminen. Yhteen tarkastukseen tulee varata aikaa vähintään kaksi tuntia, mutta vaativimmat kohteet voivat vaatia yhden tai useamman henkilötyöpäivän.

Tarkastusten yksityiskohtainen sisältö on kuvattu toimialakohtaisissa valvontaohjelmissa ja keskusvirastojen antamissa ohjeissa.

	Tarkastuksen yleinen sisältö
Elintarvikevalvonta	Tavoite tarkastaa kohteen toiminnan ja tilojen vaatimustenmukaisuus Pääsääntöisesti ilman ennakkovaroitusta
Terveydensuojelu- valvonta	Tavoite tarkastaa kohteen toiminnan ja tilojen vaatimustenmukaisuus Yleensä tarkastuksista ilmoitetaan ennakkoon
Tupakkalain valvonta	Tavoite tarkastaa kohteen toiminnan ja tilojen vaatimustenmukaisuus. Pääsääntöisesti ilman ennakkovaroitusta

Taulukko 2. Tarkastuksen yleinen sisältö eri toimialoilla.

4. YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON YLEISET PAINOPISTEALUEET VUOSILLE 2021–2024

- 1) Valvonnan vaikuttavuuden lisääminen (valvonnan riskiperusteisuus ja tehokkuus).
Valvontaa suunnataan riskiperusteisesti niihin kohteisiin, joissa sille on eniten tarvetta. Riskin suuruutta arvioitaessa vaikuttaa kohteen toiminnan tyyppi ja laajuus, vaaralle altistuvien kuluttajien määrä sekä vaaran vakavuus ja toteutumisen todennäköisyys. Kohteiden valvontahistoria on olennainen osa riskiperusteista valvonnan kohdentamista. Valvontaa on syytä kohdentaa niihin kohteisiin, joissa puutteita on todettu ennenkin. Valvontaa voidaan keventää, jos kohteen on todettu hoitavan velvoitteensa asianmukaisesti. Valvonnan vaikuttavuutta pyritään lisäämään myös työmenetelmiä kehittämällä (motivoiva työtapa – valvojasta valmentajaksi – ajatusta mukaillen).
- 2) Yhdenmukainen valvonta ja yhteistyö. Yhteistyön osalta edistämme erityisesti maakuntavalmistelutyöskentelyssä hyvin alkanutta Keski-Suomen ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköiden välistä yhteistoimintaa. Painotamme tässä yhteistyössä valvontaeläinlääkäreiden välistä ja varautumiseen liittyvää yhteistyötä sekä teemme ohjelmakaudella mahdollisuuksien mukaan yhteisiä valvontaprojekteja. Talousvesiasioiden osalta jatkamme edelleen jo varsin tiiviiksi muodostunutta yhteistyötä Keski-Suomen vesivalvojen kesken (ELY, Avi, ympäristöterveydenhuolto ja ympäristönsuojelu). Yhdenmukaista valvontaa edistetään myös oman yksikön sisällä.
- 3) VATI on valvonnan kannalta olennaisen tärkeä työväline ja sen kehittämistyötä ja käyttöönottotyötä jatketaan yhä tulevan valvontaohjelmakauden aikana. Tietojärjestelmä vaikuttaa merkittävästi valvontaviranomaisten toimintaympäristöön, sillä mahdolliset vikatilanteet ja kehittämistyö voivat viedä aikaa lainsäädännön toimeenpanolta ja valvonnalta.
- 4) Lainsäädännön tavoitteiden mukaisesti kunnissa edistetään valvonnan näkyvyyttä. Tiedotetaan vuosittaiset valvontatiedot ja – tilastot sekä valvontahankkeet, projektit ja erityistilanteet. Tiedotukset toteutetaan mm. paikallisissa lehdissä ja internet – sivuilla sekä sosiaalisessa mediassa esim. kunnan Facebook – sivulla ja Laukaan ympäristöterveydenhuollon omilla Facebook -sivuilla. Tätä aloitettiin jo edellisen valvontakauden aikana, mutta työtä tarvitaan edelleen.
- 5) Oman yksikön sisäisen laatutyön kehittäminen käytettävämpään suuntaan (hajauttamalla kunkin toimialan työkalujen alle).

5. SUUNNITELMAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI JA RAPORTOINTI

Kunnan tulee vuosittain arvioida valvontasuunnitelman toteutumista. Toteutumista arvioidaan kunnan ympäristöterveydenhuollon viranomaisena toimivassa toimielimessä (lupa- ja valvontalautakunta). Arviointi annetaan tiedoksi Konneveden ja Laukaan kuntiin. Valvontasuunnitelman toteutumisen raportointi tehdään VATI- ja VYHA-järjestelmien avulla ja

siitä laaditaan arviointiraportti toimialakohtaisissa valvontaohjelmissa annettujen ohjeiden mukaisesti. Toimielimen hyväksymä valvontaraportti toimitetaan aluehallintovirastolle vuosittain VYHA:n kautta maaliskuun loppuun mennessä.

Arvioinnissa kuvataan suunnitelmallisten tarkastusten kattavuutta sekä tarkastusten ja näytteiden määrää valvontakohdetyypeittäin. Tarvittaessa kerrotaan syyt tai perustelut mahdollisten toteutumatta jääneiden tavoitteiden osalta tai mahdolliset poikkeamat sekä vaadittavat toimenpiteet, jotta tavoitteet täyttyisivät seuraavalla tarkastelujaksolla. Toteutumisen arvioinnissa esitetään arvio voimavarojen riittävydestä suhteessa tarpeeseen ja suunniteltuun toimintaan sekä paljonko voimavaroja on käytetty ennalta suunniteltuihin valvontatehtäviin ja kuinka paljon muihin tehtäviin. Henkilöstövoimavarojen kohdentuminen eri lakien mukaiseen valvontaan eritellään. Lisäksi arvioidaan valvonnasta saatujen tulojen kohdentumista.

6. ERITYISTILANTEISIIN VARAUTUMINEN

Yhteistoiminta-alueelle on laadittu vuonna 2014 (päivitys 2018) Laukaan ympäristöterveydenhuollon erityistilanteiden valmiussuunnitelma. Suunnitelma koskee erityistilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumista ympäristöterveydenhuollon osalta. Suunnitelma tullaan päivittämään vuoden 2021 aikana.

Erityistilanteisiin liittyvä toimivalta on kaikilla valvontasektoreilla delegoitu viranhaltijoille niin pitkälti, kuin lainsäädäntö sen sallii. Elintarvikevalvonnan osalta se tarkoittaa mm. elintarvikelain 55 - 60 §:n mukaisia valvontatoimia (elintarvikemääräysten vastaisuuden poistaminen, kiello, elintarvikkeiden markkinoilta poistaminen ja yleinen tiedottaminen, elintarvikkeen haltuunotto, elintarvikkeiden käyttöä ja hävittämistä koskeva päätös ja eläimistä saatavien elintarvikkeiden hylkääminen ensisaapumispaikassa). Myös terveydensuojelulain osalta akuutin terveystilanteen ennaltaehkäisyyn ja erityistilanteisiin liittyvä toimivalta on delegoitu viranhaltijoille.

Laukaan valvontayksiköllä on käytössä varallaolojärjestelmä, olemme varautuneet erityistilanteisiin olemalla tavoitettavissa 24 tuntia vuorokaudessa jokaisena päivänä vuodessa.

6.1 Epidemioiden selvittäminen

Elintarvikelaki (23/2006) ja terveydensuojelulaki (763/1994) velvoittavat kuntia laatimaan suunnitelman, jossa varaudutaan erityistilanteisiin. Ruokamyrkytys- ja vesiepidemioiden selvittämiseksi on perustettu epidemiaselvitystyöryhmä, joka käsittää Laukaan ja Konneveden alueet. Työryhmän kokoonpanoon kuuluvat ylilääkäri, sairaanhoitaja, ympäristöterveystarkastaja, eläinlääkäri ja tartuntatautien yhdyshenkilö sekä päävesilaitosten edustus. Työryhmä on laatinut toimintakaavion ja kyselylomakkeen mahdollisten ruokamyrkytys-epidemioiden selvittämiseksi. Työryhmää täydennetään tilanteen mukaan tarvittavilla asiantuntijajäsenillä. Epidemioiden selvittämiseen liittyvä ohjeistus on koottu ns. häiriötilanteet, valmius, epidemiat – kansioon. Työryhmä kokoontuu säännöllisesti. Ruokamyrkytysten raportointiin käytetään RYMY - järjestelmää.

TOIMIALAKOHTAISET VALVONTASUUNNITELMAT

7. ELINTARVIKEVALVONTASUUNNITELMA

Kunnan tulee laatia säännöllistä valvontaa koskeva elintarvikevalvontasuunnitelma siten, että valvonta on yleisten valvontaa koskevien vaatimusten mukaista, ehkäisee terveysvaaroja ja suojaa kuluttajia taloudellisilta tappioilta. Suunnitelmassa tulee olla varaus myös yllättäen ilmenevien valvonta-asioiden hoitamiseksi. Tällaisia ovat esimerkiksi terveysvaaratilanteiden tai ruokamyrkytysten aiheuttamat toimenpiteet. Elintarvikevalvontaa ohjaavat Ruokavirasto ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto.

Elintarvikelainsäädännön lähtökohtana on, että ensisijainen vastuu elintarvikkeen turvallisuudesta ja laadusta on elintarvikealan toimijalla. Omavalvonnan avulla toimija varmistaa, että elintarvikkeen turvallisuus ei vaarannu sinä aikana, kun elintarvike on toimijan vastuulla. Viranomaisvalvonnan tehtävä on puolestaan varmistua siitä, että omavalvonta toimii tehokkaasti ja elintarvikkeen turvallisuus, jäljitettävyys ja muu määräystenmukaisuus toteutuvat kaikissa tuotanto-, jalostus- ja jakeluvaiheissa.

7.1 Valvontakohteiden kartoitus ja riskinarviointi

Yhteistoiminta-alueella sijaitsevat elintarvikevalvontakohteet on kartoitettu ja ne on tallennettu VATI-ohjelmaan. VATI-ohjelmaan kirjataan erilaiset valvontatoimenpiteet (suoritteet), yhteydenotot, tiedot ilmoitusten käsittelyistä sekä päätökset. Osaa kohteista valvotaan usean eri lainsäädännön nojalla ja valvontakohdetietojen päivitystarve on jatkuva. Tämän vuoksi kohteiden lukumäärä tietojärjestelmässä on alati muuttuva.

7.2 Valvontatarpeen määrittely ja tarkastussuunnitelma

Tarkastusmääriä- ja tiheyksiä arvioitaessa on käytössä Ruokaviraston ohje Elintarvikehuoneistojen riskiluokitus ja valvontatarpeen määrittäminen. Ruokavirasto on antanut ohjeelliset tarkastustiheyssuositukset elintarvikelain 13 §:n mukaan ilmoitettavista elintarvikehuoneistoista ja ohjeellinen tarkastustiheyssuositus 13 §:n mukaan hyväksyttävissä elintarvikehuoneistoissa. Ruokaviraston tarkastustiheysohjetta voidaan pitää ns. keskiarvo-ohjeena. Viranomaisella voi kohteiden riskitekijöiden arviointiin ja aikaisempaan kohteen valvontahistoriaan perustuen lisätä tai vähentää tarkastuskertoja korkeintaan 50 %:lla. Yhteistoiminta-alueen elintarvikevalvonnan tarkastussuunnitelma on esitetty **liitteessä 2**. Tarkastussuunnitelmassa esitetään kohdekohtaiseen riskinarviointiin perustuva suunnitelma ja Ruokaviraston ohjeistuksen mukainen valvontatarve.

7.3. Valvontasuunnitelman mukaiset tarkastukset

Pääosa elintarvikevalvonnasta tehdään laadittuun tarkastussuunnitelmaan pohjautuen valvontasuunnitelman mukaisilla tarkastuksilla. Suunnitelmaan kuulumattomia muita tarkastuksia tehdään ruokamyrkytyspäilyiden, valitusten, muiden viranomaisten esittämien valvontapyyntöjen yms. syiden takia.

Tarkastukset tehdään pääsääntöisesti ennalta ilmoittamatta. Osa tarkastuksista kuitenkin sovitaan etukäteen. Tällaisia tarkastuksia ovat mm. ensimmäinen tarkastuskerta toiminnan alkaessa,

asuinkiinteistöjen yhteydessä sijaitsevien valvontakohteiden tarkastukset sekä sellaiset tarkastukset, joissa muista syistä on syytä varmistaa esim. vastuuhenkilön läsnäolo.

Tarkastuksesta saadut ja riskiperusteisesti arvioidut valvontatulokset julkaistaan Oiva-raporttina Oivahymy.fi-sivuilla. Oiva-raportoinnin kautta toimijalle muodostuu myös erillinen yksityiskohtaisempi tarkastuskertomus mahdollisine tarkempine ohjeineen ja toimenpidekehotuksineen. Oiva-raportissa valvontatulokset ilmoitetaan arviointiasteikolla Oivallinen, Hyvä, Korjattavaa tai Huono. Tuloksen ollessa jokin muu kuin Oivallinen, lisätään raporttiin kirjallinen selitys (Oiva-huomio). Oiva-raportin yleisarvosanaksi Oivallinen saa elintarvikehuoneisto, jonka toiminta on elintarvikelainsäädännön vaatimusten mukaista. Hyvä - arvosanan saa elintarvikehuoneisto, jonka toiminnassa havaitut pienet epäkohdat eivät heikennä elintarviketurvallisuutta eivätkä johda kuluttajaa harhaan. Korjattavaa -arvosanan saa elintarvikehuoneisto, jonka toiminnassa todetaan elintarviketurvallisuutta heikentäviä tai kuluttajaa harhaanjohtavia epäkohtia. Epäkohdat edellytetään korjaamaan määräajassa, minkä jälkeen tehdään uusintatarkastus. Huonon arvosanan saa elintarvikehuoneisto, jonka toiminnassa on elintarviketurvallisuutta vaarantavia tai oleellisesti kuluttajaa harhaanjohtavia epäkohtia. Elintarvikealan toimijaa edellytetään korjaamaan epäkohta välittömästi, mikä varmistetaan tekemällä uusintatarkastus ja tarvittaessa käynnistämällä elintarvikelain mukaiset hallinnolliset pakkokeinot.

Elintarvikealan toimijan on julkistettava valvontaviranomaisen antama elintarvikehuoneiston tarkastuksesta kertova asiakirja (Oiva-raportti) tai, jos elintarvikehuoneistoa ei ole vielä tarkastettu, todistus elintarvikehuoneistoa koskevan ilmoituksen käsittelystä, Ruokaviraston määräämällä tavalla.

7.4 Valvonnan painopistealueet

Perustarkastusten yhteydessä toteutetaan lisäksi paikallistason valvontaprojektien mukaisia toimia. Paikallistason projektien sisällöistä päätetään valvontakauden aikana.

Ruokavirasto on määritellyt valtakunnallisessa elintarvikeketjun monivuotisessa kansallisessa suunnitelmassa vuodelle 2021 määritellyt painopisteet, jotka toteutetaan yhteistyössä eri keskusviranomaisten ja kuntien kanssa. Elintarvikevalvontaa pyritään toteuttamaan valtakunnallisten painopisteiden mukaisesti.

7.5 Näytteenotto- ja tutkimussuunnitelma

Ruokaviraston ohjeen mukaisesti kunnan näytteenottosuunnitelma sisältää otettavat valvontanäytteet valvontakohteittain tai valvontakohtedyytyypeittäin. Valvontatyön suunnittelussa tulee varautua myös elintarvikkeista aiheutuvien terveysvaaratilanteiden tutkimuksiin, ruokamyrkytysten selvittämiseksi tarvittaviin tutkimuksiin ja Ruokaviraston toimeksiannosta näytteenottoon.

Näytteenoton ja tutkimusten kohdentamisessa otetaan huomioon toimijoiden ja tuotteiden aikaisempi valvontahistoria (riskiperusteisuus) ja hyödynnetään EU:sta, sen jäsenmaista ja muualta saatua ja saatavaa tuotteiden turvallisuuteen, laatuun ja riskeihin liittyvää tietoa. Valvonnassa huomioidaan erityisesti terveydelle aiheutuvat välittömät, lyhytaikaiset ja myös pitkäaikaisen käytön seurauksena ilmenevät haittavaikutukset ja käyttäjien riskiryhmät (lapset, raskaana olevat, allergikot, pitkäaikaissairaat, vanhukset).

Viranomaisnäytteitä otetaan pääasiassa elintarvikehuoneiston omavalvonnan toimivuuden varmistamiseksi. Tällöin tulee ottaa näytteitä lainsäädännön määräämän näytteenoton ja tutkimusten varmistamiseksi sekä epäiltäessä tuotteiden turvallisuutta. Näytteenotto kohteita, näytteiden määriä, näytteenottotiheyksiä ja näytteistä tehtäviä tutkimuksia suunniteltaessa otetaan huomioon omavalvonnan toimivuus valvontakohteessa.

Näytteitä voidaan ottaa mikrobiologia, kemiallisia ja aistinvaraisia laboratoriotutkimuksia varten. Mikrobiologisessa näytteenotossa ja tutkimuksissa on huomioitava komission asetus elintarvikkeiden mikrobiologisista vaatimuksista (2073/2005) sekä kansallinen salmonellavalvontaohjelma.

Yhteistoiminta-alueen vuoden 2021 näytteenotto- ja tutkimussuunnitelma on **liitteenä 3**. Lisäksi varaudutaan olemaan mukana Ruokaviraston erikseen ohjeistamassa näytteenotossa, joka liittyy valtakunnallisten seurantaohjelmien toteutukseen (mm. kansallinen salmonellavalvontaohjelma, zoonosien esiintyvyyden seuranta, eläinperäisten elintarvikkeiden vierasainevalvontaohjelma).

8. TERVEYDENSUOJELUN VALVONTASUUNNITELMA

Kunnan tulee laatia säännöllistä valvontaa koskeva terveydensuojelun valvontasuunnitelma siten, että valvonta on laadukasta, säännöllistä ja terveyshaittoja ehkäisevää. Terveydensuojelun valvontaohjelma perustuu valtakunnalliseen terveydensuojelun valvontaohjelmaan. Valvontaa ohjaa Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto, Valvira.

Suunnitelmallisen valvonnan lisäksi on huomioitava myös muu kunnan tehtävänä oleva terveydensuojelulain mukainen valvonta (mm. yllättävät valvontatapaukset, asumisterveyteen liittyvät tarkastukset, epidemiaselvitykset sekä valitustapauksiin liittyvät selvitys- ja valvontatoimet). Työaika- ja henkilöresurssit tulisi mitoittaa siten, että akuuttien terveydensuojelutyötehtävien lisäksi myös suunnitelmallista terveydensuojeluvalvontaa on mahdollista toteuttaa suunnitelman mukaisesti.

8.1 Valvontakohteiden kartoitus ja riskinarviointi

Terveydensuojeluvalvonnan kohteet on kirjattu VATI-ohjelmaan. Suuri osa kohteista on myös elintarvike- tai tupakkalain mukaisia valvontakohteita. Kohteista selvitetään keskitetyn tietojärjestelmän vaatimat tiedot. Ohjelmaan dokumentoidaan tarkastuskäyntien havainnot, pöytäkirjat sekä näytteenoton tulokset. Kohteiden riskinarviointia tarkennetaan uuden valvontakauden aikana.

8.2 Tarkastuksen sisältö

Terveydensuojelulain mukaisen tarkastuksen tavoitteena on selvittää, aiheutuuko toiminnasta terveyshaittaa tai esiintyykö kohteessa sellaisia tekijöitä ja olosuhteita, joiden vuoksi terveyshaitta voi syntyä. Mikäli tarkastuksessa todetaan puutteita, terveystieteiden virasto antaa tarpeelliset ohjeet, toimenpidekehotukset tai – määräykset. Tarkastukseen liittyy aistinvaraista tarkastelua ja arviointia sekä mahdollisesti mittauksia ja näytteenottoa jatkotutkimuksia varten.

8.3 Valvontatarpeen määrittely ja tarkastussuunnitelma

Valtakunnallisessa terveydensuojelun valvontaohjelmassa vuosille 2020–2024 on esitetty ohjeelliset riskiluokat, tarkastustiheydet ja tarkastuksiin keskimääräisesti käytettävät ajat kohdetyypeittäin. Terveydensuojelulain mukaiset valvontakohteet on tarkastettava riittävän usein ja siten, että oleellimmat terveydensuojelun näkökohdat tulevat katetuiksi tarkastuksissa. **Liitteessä 4** on esitetty terveydensuojeluvalvonnan tarkastussuunnitelma vuodelle 2021. Tarkastussuunnitelmassa tuodaan esille kohteiden riskinarviointiin perustuva suunnitelma ja Valviran ohjeistuksen mukainen valvontatarve.

8.4 Valvonnan painopistealueet

Valvira on määritellyt valtakunnallisessa elintarvikeketjun monivuotisessa kansallisessa suunnitelmassa vuosille 2020–2024 määritellyt painopisteet, jotka toteutetaan yhteistyössä eri keskusviranomaisten ja kuntien kanssa. Terveydensuojeluvalvontaa pyritään toteuttamaan valtakunnallisten painopisteiden mukaisesti.

8.5 Näytteenotto- ja tutkimussuunnitelma

Näytteenotto on osa terveydensuojeluvalvontaa. Terveydensuojelulaki ja sen perusteella annetut säädökset määrittävät osin varsin tarkasti tarvittavat näytemäärät ja näytteistä tehtävät analyysit mm. talousveden ja uimaveden suhteen.

Talousveden ja uimaveden osalta näytteenotto on ollut suunnitelmallista ja säännöllistä jo pidemmän aikaa. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksilla 2000-luvun alkupuolelta lähtien on vaadittu niin talousvesien kuin uimavesienkin osalta valvontatutkimussuunnitelmien tekoa, joissa määritellään näytteenottotiheys sekä näytteistä tutkittavat parametrit. Kaikilla terveystarkastajien tiedossa olevilla vesilaitoksilla, vesihuolto-osuuskunnilla ja omaa vettä käyttävillä julkisilla toimipaikoilla on voimassa olevat valvontatutkimusohjelmat. Uima-allasvesien valvonnasta on voimassa oleva valvontatutkimussuunnitelma ja uimarantavesien tutkimuksista tehdään vuosittain suunnitelma. Valvontatutkimusohjelmien mukaisesta näytteenotosta vastaavat osin ympäristöterveystarkastajat. Suunnitelmalliseen valvontaan liittyvä näytteenotto voidaan kohdistaa lisäksi esim. valvontakohteiden siivoustoiminnan toimivuuden valvontaan puhtausnäytteiden avulla. Puhtausnäytteitä voidaan ottaa luminometrillä (ATP), kontaktinäytteenottimilla (Hygicult) tai pumpulipuikkomenetelmällä (laboratorio).

Sisäilman laatua mitataan tarvittaessa Andersen-menetelmällä, materiaalinäytteillä sekä Voc-mittauksilla. Voc-näytteet analysoidaan Ositum Oy:n laboratoriossa Oulussa, materiaali ja sisäilmanäytteet Nablabs Oy:n laboratoriossa Jyväskylässä.

8.6. Muu terveydensuojelulain mukainen toiminta

Suunnitelmallisen valvonnan lisäksi terveydensuojeluviranomainen tekee ei-suunnitelmallista toimintaa

- ilmoitusten ja hakemusten käsittely
- erityistilannesuunnitelman laatiminen
- epidemiaselvitykset

- asumisterveysasiat
- asiakasyhteydenotot sekä niihin liittyvät selvitykset ja valvontatoimet
- lausunnot muille viranomaisille
- asiantuntijana, neuvojana ja ohjaajana toimiminen terveydensuojeluasioissa
- toiminnan kehittäminen

9. TUPAKKALAIN VALVONTASUUNNITELMA

Tupakkalain 84 §:n 1 momentin nojalla kunnan tulee laatia säännöllistä valvontaa koskeva tupakkalain valvontasuunnitelma siten, että valvonta on laadukasta, säännöllistä ja terveyshaittoja ehkäisevää. Tupakkalain 8 §:n mukaan kunnan tulee omasta aloitteestaan tai tehtyjen ilmoitusten perusteella suorittaa tupakkatuotteiden varastointi- ja myyntipaikkojen tarkastuksia sekä valvoa tupakkatuotteiden ja tupakointivälineiden myyntiä ja sijoittelua myyntipisteissä, automaattisten myyntilaitteiden sijoittamista, tupakkatuotteiden ja tupakointivälineiden myynnin omavalvontaa, tupakkatuotteiden ja tupakointivälineiden mainontaa ja muuta myynninedistämistoimintaa samoin kuin tupakointikieltojen ja – rajoitusten noudattamista toimialueellaan.

Tupakkalain tarkoituksena on vähentää ympäristön tupakansavulle altistumista kaikissa ikäryhmissä. Valvonnan yhtenä painopisteenä on alle 18-vuotiaiden ympäristön tupakansavulle altistumisen vähentäminen sekä pyrkimys estää alaikäisten tupakan saatavuutta. Kunnan tupakkalain mukaisen valvontasuunnitelman tulee perustua valtakunnalliseen valvontaohjelmaan, jonka laatimisesta vastaa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, Valvira.

9.1 Valvontakohteiden kartoitus

Valvontakohteet on kartoitettu Valviran luokituksen mukaisesti. Tupakkatuotteiden ja tupakointivälineiden vähittäismyynti on ollut luvanvaraista vuodesta 2010. Uusia lupia myönnetään sitä mukaan, kun hakemuksia tulee (uusi toimipaikka / toiminnanharjoittajan vaihtuminen). Uusien hakemusten määrä on kuitenkin vähäinen.

Valvontakohteiden tiedot tallennetaan VATI – asiakasrekisteriin ja rekisteriä päivitetään tarvittaessa esimerkiksi valvontakohteen lopettaessa tupakkatuotteiden vähittäismyynnin.

9.2 Valvontatarpeen määrittely ja tarkastussuunnitelma

Valtakunnallisessa tupakkalain valvontaohjelmassa vuosille 2020–2024 on esitetty kohdetyyppien tarkastustiheydet ja tarkastuksiin keskimäärin käytettävä aika. Suunnitelmallisen valvonnan piiristä on poistettu sellaiset kohdetyypit, joissa tupakointi on tupakkalain perusteella kielletty. Tällaisia kohteita ovat mm. täysin savuttomat ravintolat, päiväkotien ja oppilaitosten sisätilat ja ulkoalueet sekä virastojen ja viranomaisten sekä niihin verrattavien julkisten laitosten yleisölle ja asiakkaille varautu sisätilat. Näitä kohteita valvotaan tupakkalain perusteella lähinnä muihin lakeihin perustuvan suunnitelmallisen valvonnan yhteydessä tai valitusten perusteella. Suunnitelmallisten tarkastusten piiriin kuuluvia kohteita ovat mm. tupakointitilalliset ravintolat, tupakkatuotteiden ja tupakointivälineiden myyntipaikat sekä tupakkatuotteiden tukkumyyntipaikat.

Valvontayksikön oma tarkastussuunnitelma vuodelle 2021 on esitetty **liitteessä 6**.

Tarkastussuunnitelma on laadittu todellisen valvontatarpeen mukaisesti (riskinarviointi). Valvonta suoritetaan pääsääntöisesti muun ympäristöterveydenhuollon valvonnan yhteydessä (elintarvike- ja terveydensuojeluvalvonta). Tämän vuoksi tarkastuksiin käytettävä aika on kunnan omassa

suunnitelmassa arvioitu Valviran ohjeistuksesta poiketen kaikissa tarkastustapauksissa noin 2 tunniksi.

9.3. Valvontasuunnitelman mukaiset tarkastukset

Tupakkalain mukaisen suunnitelmallisen tarkastuksen tavoitteena on selvittää, ovatko tarkastuskohteen tilat, tuotteet ja toiminta tupakkalaissa asetettujen vaatimusten mukaisia. Tarvittaessa annetaan ohjeita, toimenpidekehotuksia ja määräyksiä, jotta lain edellytykset täyttyvät.

9.4 Valvonnan painopistealueet

Tupakkavalvontaa toteutetaan vuosina 2021–2024 valtakunnallisten painopistealueiden mukaisesti.

9.5 Nikotiinivalmisteiden myynnin valvonta

Lääkelain muutoksen nojalla (22/2006) on kuntien terveydensuojeluviranomaisten tehtäväksi säädetty valvoa nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntiä. Valvontatyö muodostuu myyntilupahakemusten käsittelystä sekä nikotiinivalmisteiden esillepanon ja myyntiolosuhteiden säädöstenmukaisuuden valvonnasta vähittäismyymälöissä. Valvontaa tehdään elintarvike- ja tupakkatuotteiden valvonnan yhteydessä.

10. ELÄINLÄÄKINTÄHUOLLON VALVONTASUUNNITELMA

Eläinlääkintähuoltoon kuuluvina velvollisuuksina kunnan on huolehdittava peruseläinlääkintäpalvelujen ja päivystyksen järjestämisestä ja lakisääteisistä virkatehtävistä kuten eläinsuojelusta, lihantarkastuksesta, maidontuotantotilojen hygieenisestä tarkastamisesta sekä muusta alkutuotannon valvonnasta, eläintautien valvonnasta ja ennaltaehkäisystä sisältäen eläinten tuonti- ja vientivalvonnan sekä poikkeustilanteisiin varautumisen (valmiuseläinlääkäritoiminta). Ruokavirasto ja Aluehallintovirasto voivat määrätä virkaeläinlääkäreille myös muita tehtäviä kuten vierasainevalvontaan ja eläintauteihin liittyviä näytteenottoja.

Liitteenä ”Laukaan ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen (Laukaa, Konnevesi) eläinlääkintähuollon suunnitelma 2020-2024” liitteinen.

10.1 Peruseläinlääkintäpalvelut

Peruseläinlääkintäpalveluihin sisältyy perustason terveyden- ja sairaanhoito, neuvonta, akuuttien sairastapausten hoito, terveydenhuoltosuunnitelmien laatiminen ja ennaltaehkäisevä tautivalvonta myös muissa kuin vaarallisissa ja helposti tarttuvissa eläintaudeissa sekä säännöllinen eläintautitilanteen kartoitustoiminta (erilaiset näytteenotot esim. salmonellanäytteet, verinäytteet ja kliiniset tutkimukset).

Laukaan kunnan isännöimällä yhteistoiminta-alueella (Laukaa, Konnevesi) toimii kolme praktikkoeläinlääkärinä. Pieneläinvastaanotto, jossa toimii kaksi praktikkoa, on järjestetty Laukaaseen. Tämän lisäksi ajanvarauksen perusteella otetaan potilaita vastaan Konnevedellä. Laukaan ympäristövalvonta myy yhden praktikkoeläinlääkärin työpanosta peruseläinlääkintäpalveluiden osalta erillisen sopimuksen mukaisesti Jyväskylän yksikölle.

Suurelänpäivystys on järjestetty Keski-Suomen kuntien kunnaneläinlääkäreihin perustuvien kolmen päivystysringin avulla. Laukaa, Konnevesi ja Äänekoski kuuluvat itäiseen päivystysalueeseen yhdessä Uuraisten, Hankasalmen ja Kangasniemen kanssa. Pienelänpäivystys on järjestetty Jyväskylän kilpailuttamana ulkopuolisen palveluntuottajan toimesta. Laukaa ja Konnevesi osallistuvat palvelun järjestämiseen arviolta 20 % maksuosuudella.

10.3 Eläintautivalvonta

Virkaeläinlääkärin velvollisuuksia kunnassa ovat eläintautilainsäädäntöön kuuluvat valvontatehtävät ja päätökset. Valtion määräykset tulevat suoraan viranhaltijoille. Aluehallintovirasto ohjeistaa tarvittaessa. Uhkaavien vaarallisten eläintautien, kuten lintuinfluenssan osalta noudatetaan keskusvirastojen ja maa- ja metsätalousministeriön antamia ohjeita ja säädöksiä. Säännöllistä eläintautivalvontaa ovat mm. lampaiden ja vuohien maedi-visna- ja scrapietarkastukset ja -näytteenotot, mehiläisten esikotelomätävalvonta sekä salmonellavalvonta. Kunnaneläinlääkäri toimii valmiuseläinlääkärinä. Valmiuseläinlääkäri toimii aluehallintoviraston ohjauksessa ja saavat asiassa säännöllistä koulutusta.

Eläintautivalvontaan liittyen kunnaneläinlääkäri tekee myös eläinten vienti- ja tuontitarkastuksia. Eläintautien leviämisen ehkäisemiseksi eläinperäisen jätteen käsittelystä annettu ns. sivutuoteasetus velvoittaa toimivaltaisen viranomaisen valvomaan jätteiden oikeaa käsittelyä ja loppusijoitusta.

10.4 Eläinsuojeluvalvonta

Viranomaisten tehtävänä on valvoa, että eläimiä kohdellaan eläinsuojelusäädösten mukaisesti. Kunnissa toimivia eläinsuojeluviranomaisia ovat valvontaeläinlääkärit, kunnaneläinlääkärit, terveystarkastajat ja poliisi. Alueella toimii myös Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston hyväksymä vapaaehtoinen eläinsuojeluvalvoja, joka voi avustaa viranomaisia eläinsuojelutarkastusten tekemisessä.

Laukaan yhteistoiminta-alueella ensisijaisesti valvontaeläinlääkäri suorittaa akuutteja eläinsuojeluvalvontatehtäviä. Tarkastuksia suoritetaan silloin, kun on aihetta epäillä, että eläintä hoidetaan, kohdellaan, käytetään tai kuljetetaan säädösten vastaisesti. Viranomaisella on epäilyn perusteella oikeus tarkastaa eläin ja sen pitopaikka sekä eläimen pitoon ja hoitoon liittyvät välineet, ruoka- ja juoma. Epäilyn perusteella tarkastuksia suoritetaan myös kotirauhan piirissä. Havaittaessa eläinsuojelulainsäädäntöä rikotun, annetaan tarkastuksilla hallintopäätöksellä määräyksiä ja kieltoja ja ryhdytään tarvittaessa myös kiireellisiin pakkotoimiin.

Ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvaa ammattimaista tai muutoin laajamittaista eläintenpitoa harjoittavia yksiköitä (esim. hevostallit ja eläinkaupat ja pieneläinhoitolat) tarkastetaan suunnitelman mukaan säännöllisesti. Eläinsuojelulakiin kuuluvana kunnan velvollisuutena on myös löytöeläinten säilytys viidentoista vuorokauden ajan.

10.5 Muu valvonta

Valvontaeläinlääkäri tekee ensisijaisesti maidontuotantotiloilla säännöllisiä, elintarvikelainsäädännön mukaisia tuotantohygieenisia tarkastuksia riskikartoituksen mukaisesti. Muuta alkutuotannon valvontaa tehdään lähinnä liittyen epäilyyn perustuvaan eläinsuojeluvalvontaan. Lihantarkastuksesta vastaa kunnaneläinlääkäri.

Valvontaeläinlääkäri huolehtii Ruokaviraston määräyksestä otettavista kansalliseen ja EU-tason vierasainevalvontaan liittyvistä näytteenotoista alueella.
Kunnan velvollisuuksiin kuuluu myös pitää rekisteriä alueella olevista alkutuotantopaikoista.

LIITE 1

ERI TOIMIALOILLA SOVELLETTAVAA LAINSÄÄDÄNTÖÄ

Elintarvikevalvonnan lainsäädäntöä

- 1) Elintarvikelaki (23/2006)
- 2) Vnas elintarvikevalvonnasta (420/2011)
- 3) Vnas elintarvikevalvonnasta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta (335/2016)
- 4) MMMas ilmoitettujen elintarvikehuoneistojen elintarvikehygieniasta (1367/2011)
- 5) MMMas ilmoitettujen elintarvikehuoneistojen elintarvikehygieniasta annetun asetuksen muuttamisesta (291/2017)
- 6) MMMas elintarvikkeiden alkutuotannon elintarvikehygieniasta (1368/2011)
- 7) MMMas eräiden elintarvikkeiden alkuperämaan ilmoittamisesta (218/2017)
- 8) Vnas eräistä elintarviketurvallisuusriskeiltään vähäisistä toiminnoista (1258/2011)
- 9) MMMas eräiden elintarvikkeiden ilmoittamisesta voimakassuolaiseksi (1010/2014)
- 10) MMMas eräitä elintarvikkeita koskevista vaatimuksista (264/2012)
- 11) Yleinen elintarvikevalvonta-asetus (EY) N:o 178/2002
- 12) Valvonta-asetus (EY) N:o 882/2004
- 13) Elintarvikehygieniä-asetus (EY) N:o 852/2004
- 14) Eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygienia-asetus (EY) N:o 853/2004
- 15) Eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetus (EY) N:o 854/2004
- 16) MMMas Ensisaapumistoiminnasta (118/2006)
- 17) MMMas laitosten elintarvikehygieniasta (795/2014)
- 18) Lihantarkastusasetus (1470/2011)
- 19) MMMas lihantarkastuksesta (590/2014)
- 20) Sivutuoteasetus (EY) 1069/2009
- 21) MMMas eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden keräämisestä, kuljetuksesta ja hävittämisestä (1192/2011)
- 22) MMMas eläimistä saatavia sivutuotteita ja niistä johdettuja tuotteita käsittelevien toimijoiden valvonnasta ja sivutuotteiden käytöstä (1193/2011)
- 23) Mikrobikriteeriasetus (EY) N:o 2073/2005
- 24) Vnas elintarvikkeiden ja veden välityksellä leviävien epidemioiden selvittämisestä (1365/2011)
- 25) Vnas elintarvikelain, rehulain ja terveydensuojelulain nojalla tutkimuksia tekevästä laboratorioista (152/2015)
- 26) Vnas eräistä elintarvikevalvonnan maksuista (1040/2007)
- 27) MMMas elintarviketietojen antamisesta kuluttajille (834/2014)

Terveydensuojelun lainsäädäntöä

- 1) Terveydensuojelulaki (763/1994)
- 2) STMas asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista (545/2015)
- 3) STMas talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista (1352/2015)
- 4) STMas pienten yksiköiden talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista (401/2001)
- 5) STMas talousvettä toimittavassa laitoksessa työskentelevältä vaadittavasta laitosteknisestä ja talousvesihygieenisestä osaamisesta ja osaamisen testaamisesta (1351/2006)
- 6) Vesihuoltolaki (119/2001)
- 7) STMas uimahallien ja kylpylöiden allasveden valvontatutkimuksista ja laatuvaatimuksista (315/2002)

- 8) STMas uimahallissa, kylpylässä tai vastaavassa laitoksessa työskentelevältä vaadittavasta laitek teknisestä ja allasvesihygieenisestä osaamisesta ja osaamisen testaamisesta (1350/2006)
- 9) STMas yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta (177/2008, sovelletaan ns. EU- uimarantojen vesiin)
- 10) STMas pienten yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta (354/2008)
- 11) STMas suurten yleisötilaisuuksien hygieenisistä järjestelyistä ja jätehuollosta (405/2009)

Tupakka- ja nikotiinivalvonnan lainsäädäntöä

- 1) Tupakkalaki (549/2016)
- 2) STMas tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden vähittäismyyntipakkausten varoitusmerkinnöistä (591/2016)
- 3) STMas tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden vähittäismyynnistä (593/2016)
- 4) STM:n päätös tupakointivälineistä (1158/1999)
- 5) Lääkelaki (395/1987), nikotiinivalmisteiden myyntiä koskevat säädökset §:ssä 54a-e)

Eläinlääkintähuollon lainsäädäntöä/

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin keskeinen lainsäädäntö

- 1) 765/2009 Eläinlääkintähuoltolaki
- 2) 1031/2009 Eläinlääkintähuoltoasetus
- 3) 247/1996 Eläinsuojelulaki
- 4) 396/1996 Eläinsuojeluasetus
- 5) 441/2013 Eläintautilaki
- 6) MMMa 843/2013 Maa- ja metsätalousministeriön asetus vastustettavista eläintaudeista ja niiden luokittelusta
- 7) MMMa 1010/2013 Maa- ja metsätalousministeriön asetus eläintautien ilmoittamisesta ja mikrobikantojen toimittamisesta
- 8) VNa 838/2013 Valtioneuvoston asetus eläinten terveysvalvonnasta sekä eläintautien vastustamisesta eläinten keinollisessa lisäämisessä
- 9) Maa- ja metsätalousministeriön asetus kunnaneläinlääkärin maksullisista suoritteista MMMa 1587/2015
- 10) TSE-asetus, (EY) N:o 999/2001 EU:n parlamentin ja neuvoston asetukseen tiettyjen tarttuvien spongiformisten enkefalopatioiden ehkäisyä, valvontaa ja hävittämistä koskevista säännöistä
- 11) (EY) N:o 2160/2003 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus salmonellan ja muiden tiettyjen elintarvikkeiden kautta tarttuvien tiettyjen zoonosien aiheuttajien valvonnasta
- 12) MMMa 1030/2013 Maa- ja metsätalousministeriön asetus nautaeläinten ja sikojen salmonellavalvonnasta
- 13) 1037/2013 Maa- ja metsätalousministeriön asetus kanojen ja kalkkunoiden salmonellavalvonnasta
- 14) (EY) N:o 1282/2002 Komission asetus eläinten terveyttä koskevista vaatimuksista eläinten, siemennesteen, munasolujen ja alkioiden yhteisön sisäisessä kaupassa ja yhteisöön tuonnissa siltä osin, kuin niitä eivät koske direktiivin 90/425/ETY liitteessä A olevassa 1 jaksossa mainittujen erityisten yhteisön säädösten eläinten terveyttä koskevat vaatimukset, annetun neuvoston direktiivin 92/65/ETY liitteiden muuttamisesta
- 15) MMMa 1024/2013 Maa- ja metsätalousministeriön asetus eläintautien vastustamiseen liittyvistä yleisistä vaatimuksista siirrettäessä eläviä eläimiä, alkioita ja sukusoluja Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä

- 16) MMMa 832/2013 Maa- ja metsätalousministeriön asetus Euroopan unionin ulkopuolelle vietäville eläimille ja eläimistä saaduille tuotteille asetettavista eläintautivaatimuksista ja tehtävistä tarkastuksista
- 17) (EY) N:o 998/2003 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus lemmikkieläinten muihin kuin kaupallisiin kuljetuksiin sovellettavista eläinten terveyttä koskevista vaatimuksista ja neuvoston direktiivin 92/65/ETY muuttamisesta
- 18) 517/2015 Sivutuotelaki
- 19) MMMa 783/2015 Maa- ja metsätalousministeriön asetus eläimistä saatavista sivutuotteista

Muuta

- 1) Hallintolaki (434/2003)
- 2) Kuntalaki (410/2015)
- 3) Vnas kunnan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmasta (665/2006)
- 4) Vnas ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisista valvontaohjelmista (78/2011)
- 5) Laki ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta (410/2009)
- 6) Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999)

LIITE 2
ELINTARVIKEVALVONNAN TARKASTUSSUUNNITELMA 2021

Valvontakohdetyyppi	Valvontakohteiden lukumäärä	Valvontakohdetyypin riskiluokitus	Ruokaviraston arvio tarkastuksen kestosta	Ruokaviraston määritelmä tarkastustiheys (krt / v)	Ruokaviraston arvion mukainen tarkastusten kokonaismäärä	Suunniteltu tarkastustiheys (krt / v)	Suunnitelmallisten tarkastusten kokonaismäärä / v	Suunnitelmallinen työaika yht.
HYVÄKSYNTÄÄ EDELLYTTÄVÄ TOIMINTA								
Maitoala								
Maitoalan tuotanto < 50 000 kg / v	0	-	-	-	-	-	0	0
Maitoalan tuotanto 50 000 - 2 milj. kg / v	0	-	-	-	-	-	0	0
Maitoalan tuotanto > 2 milj. kg / v	0	-	-	-	-	-	0	0
Liha-ala								
Liha-alan tuotanto < 10 000 kg / v	0	-	-	-	-	-	0	0
Liha-alan tuotanto 10 - 100 000 kg / v	2	6	3 - 4	2-4	6	2 - 4	6	24
Liha-alan tuotanto 100 000 - 1 milj. kg / v	0	-	-	-	-	-	0	0
Liha-alan tuotanto 1 - 10 milj. kg / v	0	-	-	-	-	-	0	0
Liha-alan tuotanto 10 - 20 milj. kg / v	0	-	-	-	-	-	0	0
Liha-alan tuotanto > 20 milj. kg / v	0	-	-	-	-	-	0	0
Kala-ala (tähdellä merkityt laitokset toimivat vain osan aikaa vuodesta)								
Kala-alan tuotanto < 10 000 kg / v	0	-	-	-	-	-	0	0
Kala-alan tuotanto 10 - 100 000 kg / v	4	6-7	3 - 4	2 - 6	13	1-3	8	32
Kala-alan tuotanto 100 000 - 1 milj. kg / v	1	6	3 - 4	4	4	2	2	8
Kala-alan tuotanto 1 - 10 milj. kg / v	0	-	-	-	-	-	0	0
Kala-alan tuotanto 10 - 20 milj. kg / v	0	-	-	-	-	-	0	0
Kala-alan tuotanto > 20 milj. kg / v	0	-	-	-	-	-	0	0
Muna-ala								
Muna-alan tuotanto < 10 000 kg / v	0	-	-	-	-	-	0	0
Muna-alan tuotanto 10 000 - 10 milj. kg / v	1	4	2 - 3	2	2	1	1	3
Muna-alan tuotanto > 10 milj. kg / v	0	-	-	-	-	-	0	0
Elintarvikkeiden varastointi								
Eläimistä saatavien elintarvikkeiden varastointi	2	3	2 - 3	1	2	1	2	6
YHTEENSÄ	10				27		19	73
Suunnitelmalliseen valvontaan käytettävä työaika hyväksyttävien elintarvikehuoneistojen osalta on yht. 73 h eli htp 9,7, joka on 0,04 htv.								

Valvontakohdetyyppi	Valvontakohteiden lukumäärä	Valvontakohdetyyppien riskiluokitus	Ruokaviraston arvio tarkastuksen kestosta	Ruokaviraston määrittelemä tarkastustiheys (krt / v)	Ruokaviraston arvion mukainen tarkastusten kokonaismäärä	Suunniteltu tarkastustiheys (krt / v)	Suunnitelmallisten tarkastusten kokonaismäärä / v	Työaika yht.
ILMOITUSTA EDELLYTTÄVÄ TOIMINTA								
Vilja- ja kasvisala								
Myllytoiminta	2	2	2 - 3	0,5 - 1	1 - 2	0,5	2	6
Leipomotuotteiden valmistus, helposti pilaantuvia tuotteita	5	2 - 3	2 - 3	0,5 - 1	2,5	0,5	3	9
Ruoka- ja kahvileivän valmistus	3	1-3	1 - 3	0,35 - 1	2,1- 6	0,35 – 1	1	3
Muiden viljatuotteiden valmistus	0	-	-	-	0	0	0	0
Kasvis-, marja- ja hedelmätuotteiden valmistus	0	-	-	-	0	0	0	0
Pakkaamotoiminta, vähäistä kauppakunnostusta	0	-	-	-	0	0	0	0
Elintarvikkeiden valmistus								
Yhdistelmätuotteiden valmistus	0	-	-	-	0	0	0	0
Makeisten valmistus	0	-	-	-	0	0	0	0
Juomien valmistus	0	-	-	-	0	0	0	0
Muu valmistus	0	-	-	-	0	0	0	0
Elintarvikekuljetus								
Elintarvikkeiden kuljetus	2	1 - 3	1 - 2	0,35 - 0,5	0,7 – 1	0,35	1	2
Elintarvikkeiden pakkaskuljetus	0	-	-	-	0	0	0	0
Elintarvikkeiden kuljetus jäädytettynä	0	-	-	-	0	0	0	0
Elintarvikkeiden kuljetus lämpimänä	1	1-3	1-2	0,35 - 0,5	0,35	0 - 0,35	1	2
Elintarvikkeiden tarjoilu								
Ravintolatoiminta	20	2 - 4	2 - 3	0,5 - 2	10 - 40	0,5 - 2	10	30
Grilli- ja pikaruokatoiminta	6	1 - 2	2 - 3	0,35 - 1	2 – 6	0,35 - 1	2	6
Kahvilatoiminta	19	1 - 2	1 - 3	0,35 – 0,5	6,65 – 9,5	0,35 – 0,5	7	21
Pubitoiminta	5	1	1 - 2	0,35	1,75	0,35	2	4
Suurtalous, laitoskeittiötoiminta	19	2 - 4	2 - 3	0,5 - 2	9,5 - 38	0,5 – 2	10	30
Suurtalous, tarjoilukeittiötoiminta	31	1 - 3	2 - 3	0,35 - 1	10,85 – 31	0,35 - 1	10	30
Suurtalous, keskuskeittiötoiminta ja pitopalvelu	12	2 - 5	2 - 4	0,5 - 3	6 - 36	0,5 - 3	9	36
Elintarvikkeiden tukkukaupat ja varastot								

Elintarv. tukkumyynti, teoll.pak.ei-help.pil.elintarv.	0	-	-	-	0	0	0	0
Elintarv.tukkumyynti,teoll.pak.help.pil.elintarv.	1	3	2 - 3	1	1	1	1	3
Elintarv.tukkumyynti, myydään pakkaamattomia elintarv.	0	-	-	-	0	0	0	0
Elintarv.tukkumyynti, käs.help.pil.elint.	0	-	-	-	0	0	0	0
Elintarvikkeiden maahantuonti, ensisaap.valv.	1	4	2 - 3	2	2	1	1	3
Muiden kuin eläinperäisten elintarvikkeiden varastointi	1	1	1 - 3	0,35 - 3	0,35 - 3	0-1	0	0
Kontaktimateriaalitoimija								
Elintarvikkeen kanssa kosketuksiin joutuvia tarvikkeita valmistavat laitokset, markkinoijat ja maahantuojat	0	-	-	-	0	0	0	0
Elintarvikkeiden myynti								
Elintarv. vähittäismyynti, teoll.pak.ei-help.pil.elint.	5	1	1-2	0,35	3,85	0,35	3	6
Elintarv.vähittäismyynti, teoll.pak.help.pil.elint.	14	1 - 2	2 - 3	0,35 - 0,5	4,9 - 7	0,35 - 0,5	5	15
Elintarv.vähittäismyynti,myydään pakkaamattomia elintarv.	3	2 - 3	2 - 3	0,5 - 1	1,5 - 3	1	1	3
Elintarv.vähittäismyynti, käsitellään help.pil.elintarv.	2	2	2 - 3	0,5 - 2	1 - 4	0,5 - 1	2	6
Liikkuvat myyntipaikat	6	1 - 3	1 - 3	0,35 - 1	1,75 - 5	0,35 - 1	0	0
Elintarvikkeiden maastavienti	0	-	-	-	0	0	0	0
YHTEENSÄ	158						71	215
Alkutuotanto								
Maidontuotanto	29	kohdekohtainen	2	0,3	10,2	0,3	27	54
Lihakarjan kasvatusta, kalastus ja vesiviljely	32	kohdekohtainen	2	0,3	12	0,3	12	24
Muu alkutuotanto	233	kohdekohtainen	2	0,1	33	0,1	6	12
YHTEENSÄ	294						45	90

Suunnitelmalliseen valvontaan käytettävä työaika ilmoitettavien elintarvikehuoneistojen osalta on yht. 547 h eli htp 72,9; joka on 0,35 henkilötyövuotta.

LIITE 3

ELINTARVIKEVALVONNAN NÄYTTEENOTTOSUUNNITELMA 2021

Kohde tai kohdetyyppi	Näytetyyppi	Kohde x näytteiden määrä	Analyysit	Näytteen laatu
Liha-alan laitokset				
laitos alle 1milj.kg/v (TP)	Puhtausnäytteet	1 x 5	Kokonaispesäkeluku/ ATP	OV:n valvonta
		2 x 2-3	Listeria	OV:n valvonta
	Leikkaamon lihanäyte	2 x 2-3	Salmonella	OV:n valvonta
	Tuotenäytteet * jauheliha	1	Salmonella, E.coli, aerobiset mikro-organismit 30 C	OV:n valvonta
	*kypsä tuotenäyte	1x2	Listeria, aerobiset mikro-organismit, enterobakteerit, suolapitoisuus	OV:n valvonta
laitos alle 1milj.kg/v (KSLV)	Puhtausnäytteet	1 x 5	Kokonaispesäkeluku/ATP	OV:n valvonta
		1 x 2-3	Listeria	OV:n valvonta
	Tuotenäytteet *kypsä tuotenäyte	1	Listeria, aerobiset mikro-organismit, enterobakteerit, suolapitoisuus	OV:n valvonta
Kala-alan laitokset				
laitos alle 250 tkg/v (RK)	Puhtausnäytteet	1 x 5	Kokonaispesäkeluku/ ATP	OV:n valvonta
		1 x 3	Listeria	OV:n valvonta
	Tuotenäytteet	2 x 1	Listeria, aerobiset mikro-organismit, koagulaasipositiiviset stafylokokit, suolapitoisuus	OV:n valvonta
laitos alle 250 tkg/v (SK)	Puhtausnäytteet	1 x 5	Kokonaispesäkeluku/ ATP	OV:n valvonta
		1 x 3	Listeria	OV:n valvonta
	Tuotenäytteet	2 x 1	Listeria, aerobiset mikro-organismit, koagulaasipositiiviset stafylokokit, suolapitoisuus	OV:n valvonta
laitos alle 250 tkg/v (KL, KP)	Puhtausnäytteet	1 x 5	Kokonaispesäkeluku/ ATP	OV:n valvonta
		1 x 3	Listeria	OV:n valvonta
	Tuotenäytteet	1	Listeria, aerobiset mikro-organismit, koagulaasipositiiviset stafylokokit, suolapitoisuus	OV:n valvonta
laitos alle 250 tkg/v (KS)	Puhtausnäytteet	1 x 5	Kokonaispesäkeluku / ATP	OV:n valvonta
		1 x 3	Listeria	OV:n valvonta
	Tuotenäytteet	2 x 1	Listeria, aerobiset mikro-organismit, koagulaasipositiiviset stafylokokit, suolapitoisuus	OV:n valvonta

Eläimistä peräisin olevia elintarvikkeita varastoiva elintarvikehuoneisto				
Jakelukeskus (L)	Tuotenäytteet *raakalihavalm.	1 x 5	Salmonella	Ensisaap.valvonta
	*kypsä tuote	5 x 1	Yleinen laatu ja patogeenit	OV:n valvonta
Ravintolat ja laitos-/ tarjoilukeittiöt	Puhtausnäytteet	15 x 5	Kokonaispesäkeluku/ ATP	OV:n valvonta
	Tuotenäytteet *Jääpalat	3	Koliformiset bakteerit ja pesäkkeiden lukumäärä 22 C	OV:n valvonta
	*jäähdetty ruoka tai ainesosa	8	Edellisen valvontakauden projektin jatkoseuranta eli tydyttävien ja huonojen tulosten saaneiden seuranta -> valvonnan vaikuttavuus uusien näytteiden osalta) OV:n valvonta	
Myymälät ja myyntipaikat	Tuotenäytteet * jauheliha	2	Yleinen laatu ja patogeenit	OV:n valvonta
	* kala (ei kokonainen)	2	Yleinen laatu ja patogeenit	OV:n valvonta

LIITE 4

TERVEYDENSUOJELUN TARKASTUSSUUNNITELMA 2021

Valvontakohtetyyppi	Kohteiden lkm	Työaika / tark.	Tark. 2021	Työaika (h)	Valviran ohjeistus			
					Riski-luokka	Tark.tiheys / vuosi	Tark. / vuosi (kpl)	Työaika (h / vuosi)
1. Julkinen majoitushuoneisto (hotelli, muu majoitus)								
* hotellit	3	4	3	12	1	0,2	1	4
* aamiaismajoitus sekä majoitus maatilamatkailun yhteydessä	3	3	3	9	1	0,2	0,4	0,16
* matkustajakodit ja muu majoitus					1-2	0,2	0,2	0,6
2. Yleinen sauna	6	3	4	12	2	1	6	18
3. Yleinen uimahalli, uima-allas, uimala, uimaranta tai kylpylä								
* uima-allas, uimala	1	4	1	4	3	1	1	4
* uimahalli, kylpylä	1	5	1	5	3	1	1	5
* muut yleiset uimarannat (+talviuintipaikat)	30	1	30	30	2	1	30	30
4. Koulu tai oppilaitos								
* peruskoulu	16	12	8	96	1-2	0,3	5,3	63,6
* lukio, yliopisto, kansalaisopisto	4	12	1	12	1	0,3	1,2	14,4
* keskiasteen eril. oppilaitokset	0	-	-	-	1	0,3	-	-
5. Lasten ja nuorten kohteet								
* kerhotilat, nuorisotilat	12	4	5	20	2	0,3	3,6	14,4
* leirikeskukset	4	4	1	4	2	0,3	1,2	4,8
6. Päivä-, lasten- tai vanhainkodit ja vastaavat								
* päiväkodit, lasten päivähoito, esiopetus	26	5	9	45	2	0,3	7,8	39
* vanhainkodit, palvelutalot ja muut asumispalvelut sekä muut sosiaali-alan yksiköt	15	5	5	25	2	0,3	4,5	22,5
7. Kauneushoitola tmv., solarium	7	3	2	6	1-2	0,3	2,1	6,3
8. Julkinen kuntosali ja liikuntatila	9	4	7	63	1	0,25	2,25	9
9. Talousvettä toimittavat laitokset								
* vähintään 5000 käyttäjää tai yli 1000 m ³ /d	1	8	2	16	3	1	1	8
* vähintään 50 mutta alle 5000 käyttäjää tai vähintään 10 mutta alle 1000 m ³ /d tai muu asetuksen 1352/2015 mukainen kohde	17	8	17	136	3	0,5-1 (0,5 jos vain jakelua)	10	80
* alle 50 käyttäjää tai alle 10 m ³ /d tai muu 401/2001 asetuksen mukainen kohde	11	6	11	66	2	0,5-1 (0,5 jos vain jakelua)	11	66
Yhteensä	156		110	561			89,55	369,76
			75,81	htp	0,35htv			49,97htp

LIITE 5**TERVEYDENSUOJELUN YLEINEN NÄYTTEENOTTOSUUNNITELMA 2021**

Kohdetyyppi	Kohteiden lkm	Näytetyyppi	Näytteiden lkm / kohde	Näytteiden lkm / vuosi	Analyysit
Saunat, kylpylät, uima-altaat ymv.					
* Yleiset saunat pesutilat	6	Pintapuhtaus	1 x 6	36	Kokonaispesäkeluku/ATP**
* Uima-altaat, -hallit	1	Pintapuhtaus Vesinäyte	1 x 10	10 4	Kokonaispesäkeluku/ATP** Valvontatutkimusohjelman mukaan
* Kylpylä	1	Pintapuhtaus Vesinäyte	2 x 15	30 45	Kokonaispesäkeluku/ATP** Valvontatutkimusohjelman mukaan
Uimarannat					
* EU-uimarannat	3	Vesinäyte	4	12	E.coli ja enterokokit
* Pienet yleiset uimarannat	36	Vesinäyte	3	108	E.coli ja enterokokit
* Muut uimapaikat	8	Vesinäyte	1	8	E.coli ja enterokokit
* Talviuintipaikka	5	Vesinäyte	1	5	E.coli ja enterokokit
Vesilaitokset					
* EU-vesilaitokset (yli 5000 käyt.)	1	Vesinäyte		21	Valvontatutkimusohjelman mukaan
* vesilaitos (alle 5000 käyt.)	17	Vesinäyte		27	Valvontatutkimusohjelman mukaan
* vesilaitos (alle 50 käyt.)	11	Vesinäyte		12	Valvontatutkimusohjelman mukaan

** Pintapuhtausnäytteet 50 % sivelymenetelmällä ja 50 % ATP-mittausmenetelmällä

Projektinäytteet (terveysvalvonta maksaa)**Vesitorniprojekti:**

- 4 vesitornia, joista näytteitä vesitornin pinnalta ja pohjalta / näytteenottokerta.
Yhteensä 8 näytettä.

Kylpylöiden/ uimahallien Pseudomonas- projekti:

- 2 eri kohdetta, joista 5 näytettä pinnoilta / kohde = 10 näytettä.

LIITE 6**TUPAKKAVALVONNAN TARKASTUSSUUNNITELMA 2021**

Tupakkavalvontakohteet;	Tarkastussuunnitelma					Valviran ohjeistus		
	Kohteiden lkm	Tark./vuosi	Työaika/tarkastus	Tark. yht.	Työaika yht.	Tark. lkm / kohde	Työaika/tarkastus	Työaika yht.
Tupakkatuotteiden myynti, mainonta ja esilläpito								
* myyntilupa-asiat (vähittäismyynti, myös tukut joissa vähittäismyyntiä)	26	0,5	2	13	26	0,5	2	26
*tupakkatuotteiden tukkumyynti	0	0	0	0	0	0,5	2	0
Tupakointikiellot ja -rajoitukset								
*ravintola tai muu ravitsemisliike, jossa on erillinen tupakointila	0	0,3	2	0	0	0,3	2	0
YHTEENSÄ	26			13	26			26

3,5 htp**3,5 htp**

* myyntipaikoissa tehdään saman tarkastuksen yhteydessä kaikki myyntiin liittyvät tarkastustoimet, joten työaikaa ei ole tarpeen eritellä

Tarkastuksiin käytettäväksi työajaksi on kaikissa kohdissa arvioitu 2 tuntia, koska tarkastukset tehdään muiden lakien mukaisten tarkastusten yhteydessä

*Tämä suunnitelma on osa Laukaan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmaa
2021-2024*

ELÄINLÄÄKÄRIPALVELUIDEN JÄRJESTÄMINEN SEKÄ ELÄINTEN TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN VALVONTA

Päivitys vuodelle 2021

Eläinlääkintähuollon suunnitelma

Laukaan ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue

Laukaa, Konnevesi

Sisällysluettelo

ELÄINLÄÄKÄRIPALVELUIDEN JÄRJESTÄMINEN SEKÄ ELÄINTEN TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN VALVONTA.....	1
Päivitys vuodelle 2021	1
1 Johdanto.....	3
2 Toimintaympäristö ja sen muutokset	4
3 Voimavarat.....	5
3.1 Resurssitarpeen kartoitus	5
3.2 Henkilöresurssit, vastualueet ja työnjako.....	5
3.3 Henkilökunnan pätevyyden ja osaamisen varmistaminen	6
3.4 Yksityinen palvelutarjonta	7
5.1 Viranomaisten välinen yhteistyö ja tiedotus	7
5.2 Erityistilanneviestintä	8
7.1 Eläinten terveyden valvonta	9
7.1.1 Eläintautivalmius.....	9
7.1.2 Eläintautiepäilyt ja -tapaukset	9
7.1.4 Zoonoosien valvonta.....	10
7.1.6 Pakollinen ja vapaaehtoinen terveystarkastus	10
7.1.7 Vesiviljelylaitosten terveystarkastus.....	11
7.1.8 Muu eläintautivalvonta.....	11
Sisämarkkinatuonti	12
Sisämarkkinavienti	12
Tuonti EU:n ulkopuolelta ja eläinlääkinnällinen rajatarkastus	13
7.4 Eläinten hyvinvoinnin valvonta.....	13
8 Eläinlääkäripalvelujen toimeenpano	17
8.1 Peruseläinlääkäripalvelu	17
8.2 Tuotantoeläinten terveydenhuolto	19
8.3 Kiireellinen eläinlääkäriapu.....	19
8.4 Saatavuus- ja laatuvaatimukset.....	20
8.4.1 Ajanvaraus.....	20
8.4.2 Saatavuus	20
8.5 Toimitilat	21
8.6 Välineresurssit.....	22
9.1 Suunnitelmien arviointi ja toteutumisen valvonta	22
9.2 Koulutus ja työnohjaus	22
10 Laatu.....	22
11 Seuranta ja raportointi.....	23
11.2 Muut viranomaisten pyytämät raportit ja tilastot	23
11.3 Eläintautien ilmoittaminen.....	23
11.4 Eläinlääkäripalvelujen käytön tilastointi.....	23

1 Johdanto

Tämä suunnitelma on Laukaan ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueelle tehty suunnitelma eläinlääkäripalvelujen sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan järjestämisestä. Suunnitelman tekovelvoite sisältyy uuteen eläinlääkintähuoltolakiin, joka tuli voimaan 1.11.2009.

Tämä suunnitelma koskee eläinlääkäripalveluiden järjestämistä sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaa Laukaan ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueella. Ohjelman tarkoitus on lisätä valvonnan suunnitelmallisuutta ja laatua sekä yhtenäistää valvontaa ja varmistaa toiminnanharjoittajien samanarvoinen kohtelu. Tarkoituksena on myös kartoittaa eläinlääkäripalveluiden resurssien riittävyys eläinten terveydenhuolto- ja sairaanhoitopalveluihin. Kunnan on suunnitelmassaan osoitettava, että eläinlääkäripalvelut on järjestetty eläinlääkintähuoltolain vaatimusten mukaisesti.

Suunnitelman on aikanaan laatinut Äänekosken entinen kunnaneläinlääkäri Marja-Liisa Vihavainen kolmenkymmenen vuoden praktiikkakokemuksella sekä alueen, asiakkaiden ja työtehtävien tuntemuksella, ja suunnitelman on päivittänyt Laukaan ympäristöterveydenhuollon valvontaeläinlääkäri. Suunnitelmaa päivittivät marraskuussa 2020 kunnaneläinlääkärit Anna Nuutinen ja Jussi Hietala.

Eläinlääkintähuoltojärjestelmän yleiskuvaus ja tehtävät

Paikallistasolla eläinlääkintähuollon suunnittelu ja toteutus tehdään ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueilla. Yhteistoiminta-alue voi muodostua yhdestä tai useammasta kunnasta. Tässä ohjelmassa kunta tarkoittaa ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-aluetta.

Valtio ostaa kunnilta eläintautien vastustamista ja eläinsuojelua koskevia tehtäviä. Tehtävistä maksetaan kunnalle todellisia kustannuksia vastaava korvaus valtion varoista. Kunnat järjestävät myös merkittävän osan eläinlääkäripalveluista kuten eläinlääkintähuoltolain edellyttämän peruseläinlääkäripalvelun arkipäivisin sekä kiireellisen eläinlääkäriavun kaikkina vuorokaudenaikoina.

Eläinlääkintähuoltolain keskeisenä tavoitteena on lisätä ennaltaehkäisevää toimintaa eläinlääkintähuollossa, ja kuntien on muun muassa peruseläinlääkäripalvelun osana järjestettävä tuotantoeläinten ennaltaehkäisevän terveydenhuollon palveluja kysyntää vastaavasti.

Yksityiset eläinlääkäripalvelut kohdistuvat pääasiassa pieneläimiin ja hevosiin, mutta myös tuotantoeläimiä hoitavien yksityisten määrä on lisääntynyt. Yksityiset palveluntarjoajat vastaavat suurelta osin erikoiseläinlääkäritason palveluista, joita kunnatkin halutessaan voivat järjestää.

2 Toimintaympäristö ja sen muutokset

Eläinlääkintähuollon toimintaympäristö muuttui 1.1.2013, jolloin Konneveden kunnan, Laukaan kunnan ja Äänekosken kaupungin ympäristöterveydenhuollon yksiköt yhdistyivät yhdeksi yhteistoiminta-alueeksi, jonka isäntäkunta on Laukaa. 2021 Äänekosken kaupungin ympäristöterveydenhuollon yksikkö eroaa yhteistoiminta-alueesta.

Yhteistoiminta-alueen muodostaminen helpottaa eläinlääkäreiden yhteistyötä, mahdollistaa keskinäisen työnjaon ja erikoistumisen sekä helpottaa valvontatyön jääviysohjelmien ratkaisua.

Eläinlääkäripalvelujen tarpeeseen vaikuttavat tuotantoeläintilojen väheneminen ja keskittyminen suurempiin yksiköihin. Tuotantoeläinten ennaltaehkäisevän terveydenhuollon merkitys kasvaa. Tavoitteena on eläinten hyvinvoinnin turvaaminen säännöllisen terveydenhuollon avulla. Terveydenhuollossa pyritään vähentämään sairauksien esiintyvyyttä ja sairauksista aiheutuvia ongelmia. Terveydenhuoltotyöllä pyritään myös neuvonnallisesti ehkäisemään eläinsuojelullisten ongelmien syntyä, mutta tilakokojen kasvu, maatalouden ahdinko ja tuottajien loppuun palaminen aiheuttavat lisähaasteita eläinten hyvinvoinnin kehitykselle.

Lemmikkieläinten ja hevosten määrät lisääntyvät edelleen ja niihin kohdistuviin eläinlääkintäpalveluihin asetetaan yhä suurempia odotuksia ja vaatimuksia. Varsinkin lemmikkieläinpalveluita osataan arvostaa ja pidetään jopa paikkakunnalle muuton perusteina. Konnevesi ja Laukaa ovat ”kesämökkikuntia”. Yhteensä alueella on tuhansia kesäasuntoja, mikä lisää oleellisesti pieneläinten määrää ja laadukkaan palvelun tarvetta varsinkin kesällä ja loma-aikoina.

Myös hevostaloudella on merkittävä rooli eläinlääkäripalvelujen käyttäjänä sekä elinkeino- ja harrastetoimintana. Hevosten kasvatustoiminta lisääntyy, mikä lisää varsinkin kevät- ja kesäaikaan eläinlääkäreiden työtä hevosten varsotusten ja keinosiemennystoiminnan parissa.

Muita merkittäviä lain uudistuksia ovat kunnille asetettu velvoite maa- tai seutukunnallisen päivystyspalvelun toteuttamisesta ja valvontatehtävien toteutuksen turvaamiseen tähtäävä uudistus, jossa valtio ostaa kunnilta muun muassa eläinsuojelu- ja eläintautilain mukaiset valvontatehtävät. Viimeksi mainittujen tehtävien hoitoon on valtio varannut määrärahan. Pääsääntöisesti valtion toivomuksena valvonnan toteutuksessa on yhteistoiminta-alueille perustettavat valvontaeläinlääkärien virat. Yhteistoiminta-alueelle perustettu valvontaeläinlääkäri virka mahdollistaa eläinsuojeluvalvonnan tehostamisen sekä jäävittömän hoitamisen. Eläinsuojelulain kokonaisuudistus on parhaillaan meneillään.

Laukaassa on enemmän eläinperäisiä elintarvikkeita käsitteleviä laitoksia, joten laitosvalvontatyö painottuu Laukaan alueelle.

3 Voimavarat

3.1 Resurssitarpeen kartoitus

Eläinlääkintähuollon resurssien arvioimiseksi on tehty resurssitarpeen kartoitus käyttäen apuna Ruokaviraston lomaketta (liite 1.).

3.2 Henkilöresurssit, vastualueet ja työnjako

Tällä hetkellä Laukaassa on kaksi praktiikkaa tekevää kunnaneläinlääkärinä. Konnevedellä on puolikas kunnaneläinlääkärin virka. Yhteistoiminta-alueen eläinlääkintähuoltosuunnitelma on tehty yhdellä valvontaeläinlääkärin viralla (toinen tulossa noin 1.2.2021) ja nykyisen käytännön mukaisesti 2,5 kunnaneläinlääkärin työpanoksella. 0,5 kunnaneläinlääkärin työpanos myydään Jyväskylän yksikköön (Äänekoskelle).

Kunnaneläinlääkäreiden työnkuvassa on valvontatehtäviä, joissa he ovat hoitavina eläinlääkäreinä jäävejä. Tämän vuoksi Laukaaseen on perustettu valvontaeläinlääkärin virka, joka palvelee valvontatehtävissä koko aluetta. Lisäksi varsinkin Laukaan alueella on useita eläinperäisiä elintarvikkeita käsitteleviä laitoksia, joiden valvonnasta vastaa valvontaeläinlääkäri. Lisäksi alueelle on perustettu toinen valvontaeläinlääkärin virkaa. Toinen valvontaeläinlääkäri tekee osittain töitä myös esim. Pohjoisen Keski-Suomen alueella erillisen sopimuksen mukaisesti.

Päivystys on hoidettu maakunnallisena eriytettynä päivystyksenä. Päivystysaikainen yhteydenotto on keskitetty. Suurelänpäivystyksen hoitavat kunnaneläinlääkärit vuorottelemalla maakunnan toisten kunnaneläinlääkäreiden kanssa. Pienelänpäivystys on ostettu yksityisiltä klinikoilta. Jyväskylä hallinnoi pienelänpäivystystä ja laskuttaa muita kuntia sopimuksen ja käyntimäärien mukaan.

Näillä järjestelyillä pystytään turvaamaan asianmukaiset palvelut ja jäävittömät valvonnat koko yhteistoiminta-alueella. Suunnitellut henkilöresurssit helpottavat eläinlääkäreiden työhönsidonnaisuutta, koska oma henkilöstö pystyy sijaistamaan lyhyet poissaolot, kuten lepopäivät päivystysten jälkeen ja lyhyet sairaslomat. Pidemmille lomille, kuten vuosilomille, hankitaan sijaisia.

Työnjako yhteistoiminta-alueella:

Eläinlääkintähuollon palvelut tuotetaan pääasiassa omalla henkilöstöllä. Kunnaneläinlääkärit huolehtivat peruseläinlääkintähuollosta ja terveydenhuollosta hyötyeläinten ja pieneläinten osalta Laukaan ja Konneveden alueella. Pienelänpäivystyksen järjestämistapa on myös ostopalvelu. Kunnaneläinlääkärit vastaavat hyötyeläinpäivystyksestä.

Valvontaeläinlääkärin vastuualueeseen kuuluvat eläinsuojelulain, eläintutilain ja elintarvikelain mukaiset valvontatehtävät. Kunnaneläinlääkärit osallistuvat tarvittaessa

valvontatehtävien toteutukseen jääviysnäkökohdat huomioiden. Varsinkin eläintautivalvonta on lähellä kunnaneläinlääkäreiden työtä ja aiheuttaa vähiten jääviysongelmia.

Tarkempi toimintayksikön työnjako ilmenee tehtäväkuvauksesta (liite 2).

Kunnaneläinlääkäreiden kunnalliset vastaanottotilat sijaitsevat Laukaassa ja Konnevedellä. Ympäristöosaston toimistosihteerin toimii myös eläinlääkintähuollon toimistosihteerinä.

3.3 Henkilökunnan pätevyyden ja osaamisen varmistaminen

Valvonta-asetuksen (EY) N:o 882/2004 6. artiklan mukaan toimivaltaisen viranomaisen on varmistettava, että kaikki sen virallista valvontaa harjoittava henkilöstö pysyy ajan tasalla toimivaltansa alalla ja saa tarvittaessa säännöllistä lisäkoulutusta. Valvovalla kunnanviranomaisella tulee siis olla riittävä ja asianmukainen hallintomenettelyjen tuntemus. Riittävään osaamiseen kuuluu myös tehtävien edellyttämä kielitaito. Laissa eläinlääkärin ammatin harjoittamisesta säädetään, että eläinlääkärin ammatin harjoittaja on velvollinen ylläpitämään ammattitaitoaan sekä perehtymään ammattitoimintaansa koskeviin säännöksiin ja määräyksiin. Työnantajan tulee luoda edellytykset sille, että ammatinharjoittaja voi osallistua tarvittaessa ammatilliseen jatkokoulutukseen.

Ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman mukaan työntekijöiden tulee osallistua täydennyskoulutuksiin vähintään kahdeksana päivänä henkeä kohti vuodessa. Yhteistoiminta-alueen budjetti pyritään laatimaan siten, että tavoite toteutuu. Tavoitteena on, että eläinlääkärit pääsisivät mahdollisimman paljon koulutuksiin oman mielenkiintonsa ja työtehtäviensä mukaisesti vähintään kahdeksana päivänä vuodessa. Valmiuseläinlääkärinä toimiva kunnaneläinlääkäri osallistuu vuosittain valmiuspäivään ja mahdollisiin valmiusharjoituksiin. Lisäksi eläinlääkärit voivat osallistua koulutuksiin omalla kustannuksellaan.

Laukaan toinen kunnaneläinlääkäri toimii Ruokaviraston valmiuseläinlääkärinä ja osallistuu vuosittain koulutuspäiville ja valmiusharjoituksiin.

Ennen työsuhteen solmimista varmistetaan henkilöstön pätevyys työ- ja opiskelutodistuksien sekä tarkistamalla eläinlääkärinoikeudet Ruokaviraston ylläpitämästä eläinlääkärirekisteristä:

<https://palvelut2.evira.fi/elainlaakarihaku/haku.php>. Muissa EU/ETA-maissa kuin Suomessa eläinlääkärin pätevyyden hankkineita henkilöitä valittaessa noudatetaan Ruokaviraston ohjetta Dnro 10051/3.

Lemmikkieläinpäivystyksen tarjousasiakirjoissa on määritelty palvelun vähimmäistaso varustuksen ja henkilöstön koulutuksen suhteen.

3.4 Yksityinen palvelutarjonta

Yhteistoiminta-alueella yksityistä pieneläinlääkintäpalvelua tarjoavat yksityiset eläinklinikat. Hevosklinikka Laukaa on Vihtavuorella sijaitseva yksityinen hevossairaala, jossa hoidetaan jonkin verran myös pieneläimiä.

4 Tietojärjestelmät

Laitosvalvontakäynnit tallennetaan verkkoselainpohjaiseen VATI-tietojärjestelmään. Eläinsuojelukäynneistä laaditaan erilliset tarkastuspöytäkirjat, jotka tallennetaan organisaation sisäisen verkon F-asemalle eläinsuojelun kansioon. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaan liittyy kiinteästi useita tietojärjestelmiä ja rekisterejä. Tuonnissa ja sisämarkkinakaupassa käytetään TRACES-järjestelmää. Laukaan ympäristöterveyshuollon yhteistoiminta-alueella praktikkokunnaneläinlääkärit ja valvontaeläinlääkäri käyttävät TRACES-sovellusta sisämarkkinakaupan terveystodistusten laadintaan, ja tavoitteena on, että kaikilla praktikkokunnaneläinlääkäreillä on valmius sovelluksen käyttämiseen. Valvontaeläinlääkäri käyttää lisäksi sovellusta sisämarkkinakaupan edellytysten täyttymisen valvontaan.

Eläintenpitäjärekisteri-sovellus on Ruokaviraston omistama sovellus, joka rekisteröi eläintenpitäjät ja pitopaikat. Sovellukseen rekisteröidään myös haaskaruokintapaikat. Sovellusta käyttää valvontaeläinlääkäri. Myös kunnaneläinlääkärit voivat hakea Ruokavirastosta käyttäjätunnuksia eläintenpitäjärekisteriin. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaan liittyvät tiedot tallennetaan sähköisiin ja paperisiin tietokantoihin.

Tiedot lampaiden Maedi-Visna-valvontaohjelmiin kuuluvista tiloista ja ammattimaista eläintenpitoa harrastavista yksiköistä (hevostallit, tarhat, eläinlaitokset ym.), vesiviljelylaitosrekisterit, käyntidokumentit ja tutkimustulokset ovat F-asemalla ja/tai kansioissa valvontaeläinlääkärin toimistolla.

Eläinsuojelukäyntien tarkastuspöytäkirjat skannataan sähköiseen muotoon F-asemalle sekä kootaan allekirjoitetuina paperiversioina mappeihin valvontaeläinlääkärin toimistoon. Kunnaneläinlääkärit käyttävät terveydenhuollon seurantajärjestelmää eli Nasevaa (naudat). Lisäksi heillä on käytössään eläinlääkäriohjelmisto (Provet-ohjelmisto), joka toimii potilaskortisto-, laskutus- ja lääkekirjanpito-ohjelmana.

5 Yhteistyö ja viestintä

5.1 Viranomaisten välinen yhteistyö ja tiedotus

Aluehallintovirasto, Ruokavirasto ja paikallinen poliisi ovat tärkeimmät viranomaisyhteistyötahot. Muita yhteistyötahoja ovat ELY-keskus ja pelastusviranomaiset.

Lisäksi yhteistyötä tehdään paikallisten sosiaaliviranomaisten kanssa. Terveysviranomaisten kanssa yhteistyömuotona on ruokamyrkytys-/tartuntatautityöryhmä, johon valvontaeläinlääkäri kuuluu.

Yhteistyötä ja yhteydenpitoa ylläpidetään puhelimitse ja sähköpostilla sekä palaverien, yhteistarkastuksien ja järjestämällä keskinäisiä koulutustilaisuuksia.

Yhteistyötä tehdään myös paikallisten vapaaehtoisten eläinsuojeluvalvojen kanssa.

Tiedotuksesta ja viranomaisten välisestä yhteistyöstä vastaa ympäristötoimenjohtaja.

5.2 Erityistilanneviestintä

Yhteistyöalueelle on laadittu oma valmiussuunnitelma, jossa viestintä kuvataan yhteistoiminta-alueen tarpeita vastaavasti. Erityistilanneviestinnästä vastaa ympäristötoimenjohtaja.

6 Maksut

Hyötyeläimet (suurikokoiset eläimet, joita ei voi kuljettaa klinikalle)

Päivystävän eläinlääkärin yhteystiedot saa soittamalla maksulliseen palvelunumeroon 0600 - 14600. Puhelun hinta on 2,03 €/min (voimassaoleva hinta kerrotaan puhelun alussa).

Lemmikkieläimet

Päivystyspalveluiden tuottamisesta vastaavat pieneläinklinikat.

Yhteyden päivystävään pieneläinklinikkaan saa soittamalla maksulliseen palvelunumeroon 0600 - 306084. Puhelun hinta on 1,98 €/min (voimassaoleva hinta kerrotaan puhelun alussa).

Klinikkamaksu

1.1.2017 Laukaan ja Konneveden pieneläinvastaanotoilla on otettu käyttöön klinikkamaksu. Klinikkamaksu on vähäisistä toimenpiteistä 12 eur (sis. alv 24%) ja vaativista toimenpiteistä tai useista samalla käynnillä tehtävistä vähäisistä toimenpiteistä 24 eur (sis. alv 24%).

Vähäisiä toimenpiteitä ovat esim. korva-, virtsa- tai ihonäytteen tutkiminen, kissa kastraatio tai sterilaatio ja hammaskiven poisto. Vaativia toimenpiteitä ovat esim. koiran kastraatio tai sterilaatio. Pelkästään eläintautien vastustamiseksi tehtävistä toimenpiteistä (esim. rokotus, terveys- tai pentutarkastus, sirutus) klinikkamaksua ei peritä. Lisätietoja saa kunnaneläinlääkäreiltä.

Yhteistoiminta-alueella on käytössä hyötyeläinten omistajille subventiot koskien matka- ja käyntimatkakorvausta (liite 3).

7 Valvonnan toimeenpano

Kunnan on huolehdittava eläintautilaissa, eläinsuojelulaissa, eläinten lääkitsemislaissa sekä sivutuotelainsäädännössä kunnaneläinlääkärille säädettyjen tai näiden lakien nojalla määrättyjen valvontatehtävien hoidon edellytysten järjestämisestä alueellisen

suunnitelman ja valtakunnallisen ohjelman mukaisesti (ElhL 15§). Tarkemmin valvonnan toteuttaminen on kuvattu suunnitelman luvuissa 7.1–7.6.

7.1 Eläinten terveyden valvonta

7.1.1 Eläintautivalmius

Laukaan yhteistoiminta-alueella päävastuu eläintautivastustuksen toteutumisesta on valvontaeläinlääkärillä. Kunnaneläinlääkärit toimivat ”silminä, korvina ja käsinä” kentällä. Laukaan kunnaneläinlääkäri toimii Ruokaviraston valmiuseläinlääkärinä ja osallistuu vuosittain valmiuspäiviin ja mahdollisiin joko aluehallintoviraston tai Ruokaviraston järjestämiin valmiusharjoituksiin. Myös Ruokaviraston järjestämiin tarttuvatautipäiviin pyritään osallistumaan mahdollisuuksien mukaan.

Ensisijaisesti valvonta- ja valmiuseläinlääkäri huolehtivat vaarallisten ja helposti leviävien tautitapausten selvittelystä, mutta asian niin vaatiessa yksi kunnaneläinlääkäri jää hoitamaan peruseläinlääkäripraktiikkaa muiden osallistuessa taudinpurkauksen hoitoon.

7.1.2 Eläintautiepäilyt ja -tapaukset

Tarttuvat eläntaudit jakautuvat lakisääteisesti vastustettaviin, ilmoitettaviin ja muihin tarttuviin eläintauteihin. Lakisääteisesti vastustettavat eläntaudit jaetaan edelleen helposti leviäviin, vaarallisiin ja valvottaviin eläintauteihin.

Epäily tarttuvan eläntaudin esiintymisestä voi syntyä pääsääntöisesti joko tilalla eläimen tai eläinryhmän kliinisten oireiden tai tuotannon tunnuslukujen muutosten perusteella tai näytteen tutkimuksen yhteydessä laboratoriossa. Kunnan- tai läänineläinlääkärin on viipymättä tutkittava eläin, jolla epäillään vastustettavaa tai uutta vakavaa eläintautia, ja arvioitava, onko kyseessä epäily, joka on syytä varmistaa lisätutkimuksilla. Joskus päätöksen lisänäytteiden ottamisesta tekee Ruokavirasto. Epäilyn kynnyks on syytä pitää alhaisena, koska Suomen hyvä eläintautitilanne saattaa erityisesti lisääntyvän kansainvälisen eläinkaupan ja muun liikenteen vuoksi muuttua nopeasti. Jos kyseessä on virallinen eläintautiepäily, aluehallintovirasto voi antaa pitopaikalle välttämättömiä toimenpiteitä koskevan päätöksen taudin leviämisen estämiseksi. Päätöksen siitä, onko kyseessä virallinen eläintautiepäily, tekee aluehallintovirasto.

7.1.3 Eläintautien ilmoittaminen

Virka-aikana Laukaan yhteistoiminta-alueen praktikkoeläinlääkäri tekee viipymättä ilmoituksen vastustettavan eläntaudin epäilystä tai todetusta taudista pääsääntöisesti valvontaeläinlääkärille, joka huolehtii ilmoituksista eteenpäin läänineläinlääkärille. Päivystysaikana päivystävä eläinlääkäri on suoraan yhteydessä päivystävään läänineläinlääkäriin. Helposti leviävistä, vaarallisista eläintaudeista tai uusista vakavista eläintaudeista ilmoitetaan välittömästi, myös päivystysaikana. Valvottavista ja MMM:n

asetuksessa 1010/2013 luetelluista eläintaudeista ilmoitetaan viimeistään seuraavana arkipäivänä. Muista tarttuvista eläintaudeista ilmoitetaan kuukausiyhteenvedossa. Vastustettavat ja ilmoitettavat eläintaudit on lueteltu lainsäädännön lisäksi Ruokaviraston internetsivuilla.

Kukin Laukaan yhteistoiminta-alueen kunnaneläinlääkäri toimittaa kuukausiyhteenvedon alueellaan epäillyistä tai todetuista eläintaudeista aluehallintovirastoon seuraavan kuun 15. päivään mennessä.

7.1.4 Zoonoosien valvonta

Kunnaneläinlääkäriä koskeva velvoite ilmoittaa erikseen lueteltujen zoonoosien esiintymisestä toimialueensa tartuntatautien torjunnasta vastaavalle terveyskeskuksen lääkärille on kirjattu eläintautien ilmoittamisesta ja mikrobikantojen toimittamisesta antaman asetuksen (1010/2013) 15 §:ään.

Kunnaneläinlääkäri ilmoittaa valvontaeläinlääkärille mahdollisista zoonooseista eli eläimistä ihmisiin tai päinvastoin tarttuvista taudeista, ja valvontaeläinlääkäri puolestaan ilmoittaa tiedon kuntien tartuntataudeista vastaaville terveyskeskuslääkäreille sekä ruokamyrkytys- ja tartuntatautityöryhmälle.

7.1.5 Eläintauteja tutkivat laboratoriot

Vastustettavia eläintauteja voidaan tutkia vain Ruokaviraston omassa tai Ruokaviraston hyväksymässä laboratoriossa. Laukaan ympäristöterveydenhuollon kunnaneläinlääkärit lähettävät näytteet pääsääntöisesti Ruokavirastoon tai Movet-laboratorioon.

7.1.6 Pakollinen ja vapaaehtoinen terveystarkastus

Terveystarkastusohjelmiin kuuluvien tilojen lukumäärä ilmenee liitteestä 1.

Terveystarkastukseen liittyy säännöllinen käynti pitopaikoissa ja näytteenotto tai näytteenoton seuranta. Tilakäyntien tiheys riippuu eläintenpidon tarkoituksesta tai pitopaikan eläinten terveystarkastuksesta. Aluehallintovirasto antaa vapaaehtoiseen terveystarkastukseen kuuluville pitopaikoille terveystarkastusta koskevan päätöksen. Pakolliseen terveystarkastukseen kuuluville pitopaikoille ei anneta terveystarkastusta.

Yhteistoiminta-alueella valvontaeläinlääkäri on koontanut rekisterit yhteen ja huolehtii terveystarkastusohjelmien noudattamisesta yhdessä kunnaneläinlääkäreiden kanssa. Valvontaeläinlääkäri tai kunnaneläinlääkäri välittää terveystarkastuksesta saadut tiedot aluehallintovirastolle.

Yhteistoiminta-alueella on yksi kanala, joka kuuluu pakolliseen salmonellavalvontaohjelmaan. Siipikarjan salmonellavalvonta toteutetaan Ruokaviraston ohjeen 15312/5 mukaisesti. Toimijan toteuttaman näytteenoton säädöstenmukaisuus varmistetaan tarkastamalla näytteenottoon liittyvät asiakirjat viranomaisnäytteenoton

yhteydessä. Parvista toimitetut saapumisilmoitukset vastaanottaa ja tallentaa valvontaeläinlääkäri. Toimijaa vastaa vapaaehtoisen terveystarkastuksen kustannuksista.

Jos havaitaan seikkoja, joissa terveystarkastusohjelmia ei ole noudatettu, asia pyritään korjaamaan tapauskohtaisesti joko neuvonnalla, uusintanäytteenotoilla tai muulla asiaan kuuluvalla tavalla. Jatkuviissa laiminlyönneissä pyydetään apua aluehallintovirastolta.

7.1.7 Vesiviljelylaitosten terveystarkastus

Vesiviljelylaitosten tarkastukset ja näytteenotto poikas- ja emokalalaitosten osalta toteutetaan aluehallintoviraston määräämällä tavalla. Vapaaehtoisen BKD-terveystarkastusohjelman tarkastusta toteutetaan emo- ja poikaskalalaitosten ja yhden Konnevedellä olevan luonnonravintolammikon kyseessä ollessa muun vesiviljelyn terveystarkastuksen yhteydessä. Kohteita valvoo ja tarkastukset suorittaa valvontaeläinlääkäri. Tarkastuksen yhdenmukaisuuden ja valvojan pätevyyden varmistamiseksi valvontaeläinlääkäri perehtyy jokaisen valvomansa kalanviljelylaitoksen toimintaan ja osallistuu alan koulutuksiin säännöllisesti. Tarkastuksissa käytetään Ruokaviraston tarkastusta varten suunnittelemaa lomaketta, josta toimitetaan kopio aluehallintovirastolle ja Ruokavirastoon.

7.1.8 Muu eläintautitarkastus

Ruokavirasto pyytää vuosittain seurantanäytteiden ottamista erillisen suunnitelman mukaan. Näytteenoton toteutumisesta ja näytteiden ottamisesta määrääjässä vastaa valvontaeläinlääkäri. Tarvittaessa näytteenottoon osallistuvat praktikkokunnaneläinlääkärit.

Eläinten keinolliseen lisääntymiseen liittyy kunnaneläinlääkärille kuuluvia tarkastustoimenpiteitä. Laukaan yhteistoiminta-alueella toimii yksi hevosten keinosiemennysasema, jonka tarkastuksesta vastaa valvontaeläinlääkäri.

7.2 Eläinten lääkitsemisen tarkastus

Laukaan yhteistoiminta-alueella valvontaeläinlääkäri vastaa eläintenpitopaikkoja koskevien aluehallintoviraston määräysten toimeenpanemisesta.

7.3 Sisämarkkinakauppa, vienti ja tuonti

7.3.1 Sisämarkkinakauppa

Ruokavirastoon rekisteröityneistä sisämarkkinakaupan tuojista ja viejistä saadut ilmoitukset ja tuontiluvat vastaanottaa ja arkistoi valvontaeläinlääkäri. Tuontieriä ei tarkastuksessa hyväksytä eikä vientieriä saa lähettää, jollei virkaeläinlääkäri ole täysin varma ehtojen täyttymisestä. Epäselvissä tapauksissa käännytään aina läänineläinlääkärin tai Ruokaviraston puoleen.

Sisämarkkinatuonti

Aluehallintovirasto seuraa saapuvia eriä TRACES-järjestelmässä ja määrää kunnaneläinlääkäriin tarvittaessa tarkastamaan saapuvat erät. Kaikki Suomeen saapuneet märehitijät ja siat tarkastetaan Ruokaviraston ohjeiden mukaisesti kahden arkipäivän sisällä saapumisesta. Märehitijöiden, sikojen ja siipikarjan sisämarkkinakaupassa rohkaistaan toimijoita noudattamaan ETT ry:n antamia tuontiohjeita. Praktikkokunnaneläinlääkärit suorittavat valvontaeläinlääkäriin avustuksella märehitijöiden ja sikojen tuontitarkastukset ja tarvittavat viranomais- ja elinkeinon vaatimat näytteenotot. Virkaeläinlääkäriin on aina ryhdyttävä toimenpiteisiin, jos epäilee alueellaan olevan laittomasti tuotuja eriä.

Laukaan yhteistoiminta-alueella valvontaeläinlääkäri seuraa TRACES-järjestelmästä tulevia ilmoituksia sisämarkkinatuonneista ja suorittaa pääsääntöisesti tarvittavat tarkastukset. Praktikkokunnaneläinlääkärit ovat perehtyneet järjestelmän käyttöön ja osallistuvat tarvittaessa tarkastusten tekemiseen. Tarvittaessa perehdytystä hankitaan valvontaeläinlääkäriltä sekä osallistumalla Ruokaviraston antamaan koulutukseen. Sisämarkkinatuontierille tehdyt tarkastukset raportoidaan TRACES-järjestelmään täyttämällä terveystodistuksen valvonta- eli III-osio.

Valvontaeläinlääkäri ilmoittaa aluehallintovirastoon, jos saapuva erä ei täytä tuonnin ehtoja. Aluehallintovirasto tekee laittomista tuonneista hallintopäätökset. Näissä tilanteissa noudetaan kunnassa aluehallintovirastosta saatavia ohjeita ja päätöksiä. Päävastuu TRACES-todistusten seuraamisesta on aluehallintovirastossa.

Sisämarkkinavienti

Kunnaneläinlääkärit tarkistavat lähetyksen ennen vientiä Ruokaviraston ohjeiden mukaisesti ja laativat terveystodistuksen tarkastuksen perusteella. Todistukset ja tarkastukset tehdään viejän kustannuksella. Virkaeläinlääkäriin todistusta ei vaadita ei-kaupallisessa koirien, kissojen, hillerien ja frettien viennissä.

Valvontaeläinlääkäri täyttää TRACES -järjestelmässä terveystodistuksen (II-osan) ja, mikäli viejä ei ole rekisteröitynyt TRACES -järjestelmään, myös I-osan. Mahdollista eristä vastaanottajamaassa saatavaa palautetta seurataan ja tarvittaessa siihen reagoidaan esimerkiksi TRACES -järjestelmän kautta.

Vienti EU:n ulkopuolisiin maihin

Viejä pyytää kunnaneläinlääkäriltä tarkastusta ja selvittää vientiehdot. Jos kyseisten eläinten tai tuotteiden viennistä on tehty sopimus kohdemaan ja Suomen tai EU:n välillä, viennissä on noudatettava tämän sopimuksen ehtoja ja viennissä käytettävä todistus laaditaan tämän sopimuksen mukaisesti (osa TRACES-järjestelmässä). Muussa tapauksessa Ruokavirasto laatii eläinlääkintätodistusten mallit kohdemaan ehtojen pohjalta. Lemmikkejä vietäessä kunnaneläinlääkäri voi laatia todistuksen viejän selvittämien ehtojen pohjalta.

Todistukset toimitetaan Ruokavirastoon, jotta ne saataisiin tarvittaessa todistuksia myöntävien virkaeläinlääkärien ja muiden viejien tietoon.

Ruokavirastolla on käytössä joidenkin maiden kohdalla turvapapereille laadittuja todistuksia. Turvapaperille laaditut todistukset ovat nähtävillä Pikantissa ja ne ovat kunnaneläinlääkäreiden tilattavissa Ruokavirastosta. Venäjän ja Tulliliiton alueelle vietävien eläinten ja eläinperäisten tuotteiden osalta todistuksia voivat tilata ja kirjoittaa vain kunnaneläinlääkärit, jotka ovat suorittaneet hyväksytysti ja Ruokaviraston ohjeistuksen mukaisesti viennin valvonnan tentin ja koulutuksen. Laukaan yhteistoiminta-alueella valvontaeläinlääkäri ja kunnaneläinlääkäri kouluttautuivat ja pätevöityivät viimeksi vuonna 2018.

Tarkastukset suorittavat ja todistukset laativat Laukaan yhteistoiminta-alueella elävien eläinten osalta ja eläinperäisten elintarvikkeiden osalta pääsääntöisesti valvontaeläinlääkäri. Toimenpiteiden kustannuksista vastaa viejä.

Tuonti EU:n ulkopuolelta ja eläinlääkinnällinen rajatarkastus

Tuodut erät eivät yleensä aiheuta toimenpiteitä alue- tai paikallistasolla. Mikäli aluehallintovirastosta tai Ruokavirastosta tulee määräyksiä näihin liittyen, valvontaeläinlääkäri toimii niiden mukaisesti.

Mikäli lemmikki on päässyt tullin ohi laittomasti Suomeen, puutteita voidaan todeta esimerkiksi eläinlääkärin vastaanotolla. Virkaeläinlääkärit ohjeistavat myös yksityisiä eläinlääkäreitä tekemään ilmoituksia tapauksissa, joissa yksityiselle eläinlääkärille tuodaan hoidettavaksi maahan tuotu kotieläin, jonka tuontiasiakirjoissa havaitaan puutteita. Ilmoitukset ohjataan valvontaeläinlääkärille, joka tarkastaa kyseessä olevan eläimen sekä saatavissa olevat asiakirjat. Mikäli valvontaeläinlääkäri havaitsee tuonnin tapahtuneen määräysten vastaisesti, ilmoittaa valvontaeläinlääkäri asiasta Ruokavirastoon. Ruokavirasto tekee mahdolliset hallintopäätökset.

7.4 Eläinten hyvinvoinnin valvonta

Eläinten hyvinvoinnin valvonnalla tarkoitetaan eläinsuojelulain, eläinkuljetuslain ja eläinkuljetusasetuksen sekä niiden nojalla annettujen säädösten perusteella tehtävää eläinsuojeluvalvontaa. Alueellisten ja paikallisten eläinsuojeluviranomaisten tehtävänä on valvoa, että eläimiä hoidetaan, kohdellaan, käytetään ja kuljetetaan eläinsuojelusäädösten mukaisesti. Kunnaneläinlääkäri, valvontaeläinlääkäri ja poliisi valvovat eläinsuojelulain, eläinkuljetuslain ja eläinkuljetusasetuksen sekä niiden nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista kunnan alueella. Eläinsuojelulain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista kunnan alueella valvoo lisäksi kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitava viranhaltija (terveystarkastaja).

Eläinsuojeluilmoitukset ohjataan Laukaan yhteistoiminta-alueella valvontaeläinlääkärille.

Eläinsuojeluasioiden hoito kuuluu pääsääntöisesti valvontaeläinlääkärille, mutta myös kunnaneläinlääkärit voivat osallistua eläinsuojelutyöhön jääviysnäkökohdat huomioiden.

Eläinsuojelutarkastuksista tehdään aina kirjallinen tarkastuspöytäkirja, joka toimitetaan eläimen omistajalle postitse tiedoksi ja mahdollinen päätös todisteellisesti (saantitodistus, asiakirjan toimittaminen henkilökohtaisesti, haastemiehen välityksellä) tiedoksi valitusosoituksineen.

Valvontaeläinlääkäri vastaa Laukaan yhteistoiminta-alueella eläinsuojeluvalvonnan toteutumisesta. Hän suorittaa pääsääntöisesti tarkastukset ja tekee tarkastuspöytäkirjat ja päätökset. Tarvittaessa tarkastuksia tehdään yhdessä kunnaneläinlääkärin, terveystarkastajan, aluehallintoviraston valtuuttaman eläinsuojeluvalvojan tai vapaaehtoisen eläinsuojeluvalvojan kanssa. Kunnaneläinlääkärin tekemät tarkastuskertomukset ja päätökset tallennetaan tulostettuina ja allekirjoitettuina valvontaeläinlääkärin toimistossa oleviin eläinsuojelukansioihin sekä word- ja pdf-muodossa F-asemalle. Kaikista tarkastuskertomuksista ja -päätöksistä lähetetään kopiot aluehallintovirastolle. Kaikki eläinsuojelupäätökset lähetetään tiedoksi poliisille saatteen kera. Saatteesta ilmenee, annetaanko päätös vain tiedoksi vai pyydetäänkö asiassa harkitsemaan esitutkintaa tai sakkomenettelyä.

Havaittaessa eläinsuojelutarkastuksella eläinsuojelusäädösten vastaista menettelyä ryhdytään tarvittaviin pakkotoimiin (kiireelliset toimet eläinsuojelulain 44 §:n nojalla tai kiellot ja määräykset eläinsuojelulain 42 §:n nojalla). Pakkotoimien toteuttamiselle annetaan määräaika, minkä umpeuduttua tehdään kohteeseen uusintatarkastus. Jos uusintatarkastuksella havaitaan, että annettuja määräyksiä tai kielloja ei ole edelleenkään noudatettu, annetaan tilanteesta riippuen uusi määräaika tai voidaan esittää aluehallintovirastolle, että se tehostaisi annettua määräystä tai kieltoa uhkasakolla tai teettämisuhalla.

Aina tarvittaessa pyydetään apua aluehallintovirastosta.

Eläinsuojelurikkomustapauksissa lähetetään eläinsuojelutarkastuspäätöksestä kopio sekä mahdolliset muut dokumentit (kuten valokuvat) Sisä-Suomen poliisilaitokselle. Virka-apua tarkastuksen turvaamiseksi pyydetään etukäteen Sisä-Suomen poliisilaitokselta sähköpostitse siihen tarkoitetulla lomakkeella tai jos virka-avun tarve ilmenee tarkastuksen yhteydessä yllättäen hätäkeskuksesta puhelimitse.

Eläinsuojelulain 44 §:n mukaisissa kiireisissä tapauksissa eläimille voidaan hankkia hoitoa muualta tai hankkia eläimille hoitaja paikan päälle. Eläimille voidaan hankkia myös rehua tai muita eläimen hyvinvoinnin kannalta ehdottoman välttämättömiä aineita. Lemmikkieläinten vakavissa laiminlyöntitapauksissa päädytään eläinsuojelulain 44 §:n nojalla useimmiten eläinten kiireelliseen haltuunottoon. Eläin toimitetaan pääsääntöisesti johonkin yhteistoiminta-alueen löytöeläinten hoitopaikkaan. Tuotantoeläimille järjestetään yleensä joko rehua ja hoitaja paikan päälle. Jos eläinten hoitoa ei ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista järjestää, eläimet voidaan eläinsuojelulain 44 §:n nojalla myös lopettaa, toimittaa teurastettavaksi tai myydä käyvästä hinnasta. Nämä toimenpiteet suoritetaan eläinten omistajan kustannuksella.

7.4.1 Epäilyyn perustuva eläinsuojelutarkastus

Valvontaeläinlääkäriin tai kunnaneläinlääkäriin tietoon tulleet tapaukset (joko suoraan tai eläinsuojeluvalvojan kautta) käydään katsomassa pääsääntöisesti valvontaeläinlääkäriin toimesta. Myös kunnaneläinlääkäri voi tehdä eläinsuojelukäyntejä tai olla mukana valvontaeläinlääkäriin apuna. Samoin eläinsuojeluneuvoja tai aluehallintoviraston valtuuttama eläinsuojeluvalvoja (tällä hetkellä Keski-Suomessa ei ole AVI:n valtuuttamia eläinsuojeluvalvoja) voi olla mukana käynneillä.

Eläinsuojelukäynneillä pyritään mahdollisuuksien mukaan huomioimaan esteellisyys, siksi valvontaeläinlääkäri on ensisijainen valvontakäynnin tekijä.

Poliisilta on mahdollista pyytää virka-apua tai taustatietoja valvontakohteesta.

Vaikeimpien eläinsuojelukohteiden osalta kunta voi pyytää siirtoa aluehallintovirastolle, jos esimerkiksi toimija ei ole noudattanut hänelle toistuvasti annettuja kieltoja ja määräyksiä tai jos kieltoa ja määräystä on tarvetta tehostaa uhkasakolla tai teettämisuhalla.

7.4.2 Löytöeläimet

Eläinsuojelulain 15 §:n mukaan kunnan on huolehdittava alueellaan irrallaan tavattujen ja talteen otettujen koirien ja kissojen sekä muiden vastaavien pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten tilapäisen hoidon järjestämisestä.

Laukaan Työpalvelut / Petri Puumalainen huolehtii Laukaan kunnan alueella irrallaan tavattujen ja talteen otettujen koirien, kissojen ja muiden vastaavien pienikokoisten seuraläinten tilapäisen hoidon järjestämisestä (johtavan terveystarkastajan päätös 25.6.2008 § 29). Konneveden löytöeläimistä huolehtii Karajan löytöeläinkoti.

Laukaan löytöeläinpalvelusopimus on menossa kilpailutukseen vuonna 2021.

Eläimiä säilytetään 15 vuorokauden ajan, mikäli omistaja ei ole niitä sitä ennen noutanut. Hoitopäivistä peritään maksu eläimen omistajalta. Mikäli eläimiä ei noudeta, niille pyritään löytämään sijaiskoti.

Yksi pidemmän aikavälin tavoite eläinsuojelulain mukaisten kunnan tehtävien hoidossa on löytää lain 15 §:n mukaisten löytöeläinpalveluiden järjestelijäksi ympäristöterveydenhuoltoon soveliaampi organisaatio. Yleisesti ympäristöterveydenhuolto on Suomessa (alan asiantuntemuksensa vuoksi) ollut löytöeläinpalveluiden järjestäjätaho, mutta tähän malliin sisältyy jääviysongelma. Ympäristöterveydenhuollon pääasiallinen rooli eläinsuojelussa on valvoa lain noudattamista. Koska löytöeläinpalveluiden tuottamisen järjestäminen on valvonnan kohde, valvovan viranomaisen ei tulisi olla palvelun järjestämisestä vastuussa. Tähän ongelmaan odotetaan ratkaisua uuden eläinsuojelulainsäädännön voimaantullessa.

7.4.3 Luvan- ja ilmoituksenvaraiseen toimintaan ilman epäilyä kohdistuva tarkastus

Tarkastuksia voidaan tehdä myös ilman epäilyä eläinsuojelulain rikkomisesta sellaisiin paikkoihin, joissa toiminta edellyttää eläinsuojelulaissa tarkoitetun luvan hakemista aluehallintovirastolta tai ilmoituksen tekemistä aluehallintovirastolle. Tällaisia paikkoja ovat esimerkiksi sirkukset, eläintarhat ja -näyttelyt, eläinkaupat, pieneläinlaitokset, suuret kenneleit sekä ravi- ja ratsastustallit, riistaeläintarhat ja lihan, munien tai siitoseläinten tuotantotarhat. Ilman epäilyä tarkastuksia saadaan tehdä myös eläinkilpailuihin ja muihin vastaaviin tilaisuuksiin (EsL 39 §). Pääsääntöisesti tarkastukset tehdään vuosittain. Riskiperusteisesti voidaan tarkastustiheyttä muuttaa (1-3 vuoden välein).

Valvontaeläinlääkäri hoitaa yhteistoiminta-alueen tarkastukset. Kunnaneläinlääkärit seuraavat tilannetta kentällä ja kehottavat uusia yrittäjiä tekemään ilmoituksen aluehallintovirastoon. Aluehallintoviraston tulee lähettää kopio ilmoituksesta kuntaan. Laukaan yhteistoiminta-alueen luvan- ja ilmoituksenvaraisten kohteiden lukumäärä on 30-50 kappaletta, joista suurin osa on hevostalleja. Lisäksi kenneleitä ja eläinlaitoksia on useampi.

7.5 Eläimistä saatavat sivutuotteet

7.5.1 Sivutuotealan laitosten hyväksyntä ja rekisteröinti

Valvontaeläinlääkäri huolehtii sellaisesta sivutuotealan laitosten hyväksymisestä, joka on määrätty kunnan tehtäväksi.

Kunnaneläinlääkäri hyväksyy polttolaitokset, rinnakkaispolttolaitokset ja johdettujen tuotteiden varastointilaitokset silloin, kun tuotteet on tarkoitus hävittää polttamalla tai hyväksytylle kaatopaikalle toimittamalla.

Kunnaneläinlääkäri rekisteröi osan teknisistä laitoksista, johdettujen tuotteiden varastointilaitokset silloin, kun tuotteet on tarkoitettu tekniseen käyttöön sekä toimijat, jotka käyttävät sivutuotteita erityisiin ruokintatarkoituksiin.

Hyväksyntä- ja rekisteröintipäätökset on ilmoitettava viipymättä Ruokavirastoon. Ruokaviraston nettisivuilla ylläpidettävältä hyväksytyjen ja rekisteröityjen sivutuotealan laitosten listalta on nähtävissä ajantasainen luettelo laitoksista ja niiden sijainnista. Valvontaviranomaiset toimittavat hyväksyntään ja valvontaan liittyvät tarkastuskertomukset Ruokaviraston sivutuotejaostoon.

Laukaan yhteistoiminta-alueella on tällä hetkellä kaksi valvontaeläinlääkäriä valvottavaa sivutuotealan laitosta. Valvonta toteutetaan aluehallintovirastolta saatujen ohjeiden ja suunnitelman mukaan.

7.5.2 Sivutuotteita käyttävien ja hävittävien toimijoiden valvonta

Laukaan yhteistoiminta-alueella haaskailmoitukset vastaanottaa valvontaeläinlääkäri. Valvontaeläinlääkäri syöttää ilmoitusten tiedot eläintenpitäjärekisterin osana toimivaan haaskarekisteriin.

Valvontaeläinlääkäri valvoo haaskapaikkojen kirjanpitoa ja tarvittaessa tekee fyysisiä tarkastuksia haaskapaikoille Ruokaviraston ohjeistuksen mukaisesti.

Laukaan yhteistoiminta-alue ei ole märehitjoiden osalta niin kutsuttua syrjäistä aluetta, joten märehitjötä ei saa alueella haudata.

Valvontaeläinlääkäri seuraa tiloilta poistettujen nautojen tietoja aluehallintoviraston toimittamista tilastoista ja selvittää tapauskohtaisesti, onko säädöksiä noudatettu. Tiloja ohjeistetaan tilakäyntien yhteydessä ja tarvittaessa lähetetään toimijoille tiedotteita koskien sivutuotteiden hautaamista.

Mikäli säädöksiä on rikottu, toimijoille annetaan kehoituksia ja määräyksiä säädösten vastaisuuden poistamiseksi. Havaituista säädösten rikkomisista ilmoitetaan tarvittaessa aluehallintovirastoon.

7.6 Tukivalvonta

Valvontaeläinlääkäri huolehtii niistä perusvalvonnoista, joihin liittyy täydentävien ehtojen tarkastuksia. Hän huolehtii myös pöytäkirjojen lähettämisestä määräajassa aluehallintovirastoon. Aluehallintoviraston tulee saada kunnalta riittävän nopeasti riittävät tiedot niistä perustarkastuksista, joissa havaitaan mahdollisia aluehallintoviraston vastuulle kuuluvia täydentävien ehtojen indikaattorien laiminlyöntejä. Täydentävien ehtojen vaatimusten noudattaminen on EU:n kokonaan rahoittamien suorien tukien ja tiettyjen osarahoitteisten tukien sekä eräiden kansallisten viljelijätukien ehtona. Perustarkastusten (muun muassa eläinsuojelu- ja maitohygieniatarkastukset) pöytäkirjat toimitetaan aluehallintovirastoon mahdollisimman pian tarkastuksen jälkeen. Tavoiteaika on kaksi viikkoa. Tarvittaessa tarkastuksen tehnyt kunnaneläinlääkäri ottaa yhteyttä aluehallintovirastoon heti tarkastuksen jälkeen puhelimitse tai sähköpostitse.

8 Eläinlääkäripalvelujen toimeenpano

Kunnan on huolehdittava siitä, että sen järjestämien ja ostopalveluna hankkimien eläinlääkäripalveluiden on oltava eläinlääketieteellisesti asianmukaisia. Kunnan on seurattava palvelun saatavuutta, riittävyttä ja laatua osana ympäristöterveydenhuollon laadunvalvontaa.

8.1 Peruseläinlääkäripalvelu

Laukaan yhteistoiminta-alueen on järjestettävä arkipäivisin virka-aikana saatavilla oleva peruseläinlääkäripalvelu asukkaidensa pitämiä kotieläimiä varten sekä sellaisten yhteisöjen pitämiä kotieläimiä varten, joilla on kotipaikka sen alueella. Muita kotieläimiä kuin hyötyeläimiä varten tämä palvelu on kuitenkin järjestettävä vain, jos palvelua ei ole muuten saatavilla yhteistoiminta-alueella. (ElHL 11 §)

Kaikkia kunnan alueella pidettäviä hyötyeläimiä varten kunnan on kuitenkin järjestettävä arkipäivisin virka-aikana eläinlääkärin käynnin eläintenpitopaikassa mahdollistava peruseläinlääkäripalvelu. (ElhL 11 §)

Eläinlääkintähuoltolain mukaan hyötyeläimiä ovat alkutuotannossa ja muussa elinkeinotoiminnassa sekä ihmisille tarpeellisissa työsuorituksissa käytettävät eläimet. (ElhL 3 §)

Hyötyeläimiä eivät lain perustelujen mukaan ole seura-, harraste- tai kilpailutoiminnassa käytettävät eläimet. Kunta ei ole veloitettu järjestämään peruseläinlääkintäpalvelua muille kotieläimille kuin hyötyeläimille niiltä osin, kun yhteistoiminta-alueella olevat yksityiset eläinlääkärit tai eläinlääkäriasemat tyydyttävät palvelujen kysynnän.

Kunnan on omassa eläinlääkintähuollon suunnitelmassa osoitettava, että yksityisiä eläinlääkäripalveluja on määrällisesti ja laadullisesti riittävinä ja keskeytyksettä saatavissa, jos kunta ei itse järjestä peruseläinlääkintäpalvelua kaikille kotieläimille. Kunnan on varauduttava hoitamaan muita kuin hyötyeläimiä, jos yksityinen palvelutarjonta osoittautuu riittämättömäksi tai keskeytyy.

Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueita muodostettaessa on keskeisenä tavoitteena ollut eläinlääkäreiden mielekkään työnjaon ja erikoistumisen mahdollistaminen ja tukeminen. Tämä tulee huomioida paitsi valvontatehtävien eriyttämisellä praktiikasta, myös praktikkojen keskinäisessä työnjaossa sekä ajanvarausperiaatteella hoidettavien tehtävien kuten terveydenhuollon eriyttämisellä akuuttipraktiikasta.

Peruseläinlääkäripalveluun kuuluva sairaanhoito on kliinisesti sairaan eläimen perustutkimus, hoidontarpeen arviointi sekä hoito tai lähettäminen jatkohoitoon. Peruseläinlääkäripalveluihin kuuluvat kirurgiset leikkaukset niiltä osin, kun ne pystytään tekemään tavanomaisissa vastaanottotiloissa, hoitotiloissa tai eläinsuojissa ilman erityistyövälineitä.

Ennaltaehkäisevä toiminta, joka tähtää eläinten terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitoon, kuuluu peruseläinlääkäripalveluihin. Rokotukset, loishäädöt, kissojen sterilisaatiot, koirien ja kissojen kastroitot sekä märehäädöiden, sikojen ja hevosten lisääntymiseen liittyvät tarkastukset ja hoidot kuuluvat normaaliin palveluun. Peruseläinlääkäripalveluun kuuluu myös kotieläinten ja vastaanotolle tuotujen luonnonvaraisten eläinten lopetus eläinsuojelullisista syistä sekä kotieläinten lopetus sairauden perusteella tai omistajan pyynnöstä. Kotieläimen terveydentilan toteaminen ja todistusten kirjoittaminen kliinisen tutkimuksen perusteella kuuluu myös peruspalveluihin.

Laukaan ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueella asiakkailta on mahdollisuus saada maksutonta puhelinneuvontaa virka-aikana. Eläinlääkärin ollessa toimenpiteessä voi jättää soittopyynnön puhelinvastaajaan.

Peruseläinlääkäripalvelut pyritään tuottamaan asiakkaille mahdollisimman sujuvasti virka-ajan puitteissa.

8.2 Tuotantoeläinten terveydenhuolto

Kunnan on järjestettävä terveydenhuollon palvelut kotieläimille, joita varten on olemassa valtakunnallinen terveydenhuolto-ohjelma ja asianmukainen toteutumisen seurantajärjestelmä. Tällä hetkellä tällaisia ohjelmia ovat nautatiloille tarkoitettu Naseva ja sikatiloille tarkoitettu Sikava. (ElhL 11 § ja 12 §)

Tuotantoeläinten terveydenhuolto ylläpitää ja edistää eläinten terveyttä ja hyvinvointia sekä lisää osaltaan elintarviketurvallisuutta. Kunnan on suunnitelmissaan esitettävä, miten se on varmistanut, että terveydenhuoltopalveluja on saatavissa kysyntää vastaavasti.

Terveydenhuoltosopimuksia on yhteistoiminta-alueella nautatilojen kanssa solmittu 65 kappaletta, kattaen noin 95 prosenttia nautatiloista. Sikatilat (1 kpl) kuuluvat kaikki terveydenhuoltojärjestelmään (Kauppinen Pekka, sopimus Sanna Nikusen kanssa). Lähes kaikki terveydenhuoltosopimukset on tehty alueen kunnaneläinlääkäreiden kanssa. Kaikkien halukkaiden tilojen kanssa on pystytty ja pystytään solmimaan terveydenhuoltosopimus. Terveydenhuoltokäynnit pystytään pääsääntöisesti tekemään yhteistoiminta-alueella suunnitelmallisesti ja ajallaan.

Suurin syy, miksi TH-sopimustilojen määrä nautapuolella ei ole isompi, on tuottajien haluttomuus liittyä ohjelmaan. Alueella on paljon pieniä tiloja, esimerkiksi pieniä lihanautatiloja tai muutaman vuoden päästä lopettelevia tiloja, jotka eivät ole halunneet liittyä terveydenhuolto-ohjelmaan.

Sikatiloista kaikki tilat kuuluvat Sikavaan. Sikatilat saavat taloudellista hyötyä kuulumisestaan ohjelmaan sianlihan hinnassa. Nautapuolella näin ei ole.

Terveydenhuoltotyötä pitäisi saada markkinoitua sillä, että se jo sinällään ilman tuotteille tulevaa lisähintaa parantaa tilojen taloutta terveiden ja paremmin voivien eläinten kautta.

8.3 Kiireellinen eläinlääkäriapu

Kunnan on järjestettävä kiireellistä eläinlääkäriapua kaikkia alueellaan vakinaisesti tai tilapäisesti olevia kotieläimiä varten kaikkina vuorokaudenaikoina. (ElhL 13 §)

Jos kunta ei järjestä arkipäivisin peruseläinlääkäripalveluja muille kotieläimille kuin hyötyeläimille sillä perusteella, että se on eläinlääkäripalveluja koskevassa suunnitelmassaan osoittanut, että yksityisiä peruseläinlääkäripalveluja on yhteistoiminta-alueella riittävästi ja keskeytyksettä saatavissa, on kunnan kuitenkin järjestettävä kiireellinen eläinlääkäriapu arkipäivisin myös ei-hyötyeläimille.

Vaihtoehtoisesti kunnalla tulee olla yksityisen palveluntuottajan kanssa sopimus, jolla varmistetaan, että kiireellistä eläinlääkäriapua on aina varmuudella saatavissa myös ei-hyötyeläimille. Kiireelliseen eläinlääkäriapuun kuuluvat akuutisti sairaiden eläinten perustutkimus ja vähintään ensiapuluonteiset hoitotoimenpiteet.

Virka-aikana kiireellinen eläinlääkäriapu pyritään antamaan välittömästi, joko sen kunnaneläinlääkäriin toimesta, jolle on soitettu tai tehtävä voidaan siirtää toiselle, jos asianomainen eläinlääkäri on varattu pitempään.

Virka-ajan ulkopuolella ns. päivystysaikaan hoidetaan ainoastaan kiireiset sairastapaukset, jotka eivät voi odottaa seuraavaan arkipäivään tai viikkoon. Eläinlääkäripäivystys virka-ajan ulkopuolella (klo 16.00–08.00, viikonloppuisin ja pyhinä) on järjestetty lähikuntien kesken maakunnallisen eläinlääkäripäivystyssopimuksen mukaisesti vuoden 2011 alusta lukien. Päivystyskäynnit voi siirtää päivystävälle eläinlääkärille klo 14 alkaen. Hyöty- ja lemmikkieläinpäivystys järjestetään eriytettynä siten, että kunnaneläinlääkärit vastaavat hyötyeläinpäivystyksestä. Hyötyeläinpäivystysalue on itäinen Keski-Suomi. Kerrallaan päivystää kolme hyötyeläinpäivystäjää. Kukin kunnaneläinlääkäri päivystää joka 5. päivystysvuoron, paitsi Laukaassa, jossa kunnaneläinlääkärit jakavat päivystykset keskenään puoliksi.

Pieneläinpäivystyksen järjestämisvastuu on maakunnallisen päivystyssopimuksen mukaisesti Jyväskylän kaupungilla. Pieneläinpäivystysalue kattaa koko Keski-Suomen maakunnan mukaan lukien muutaman maakunnan ulkopuolisen kunnan. Pieneläinpäivystys toteutetaan yksityisen sektorin toimesta.

Yhteydenotto päivystäjiin tapahtuu keskitetysti siten, että alueella on erikseen maksulliset palvelunumerot niin hyöty- kuin pieneläinpäivystykseen.

Hankintalain perusteella pieneläinpäivystys on kilpailutettu keväällä 2015. Tarjouskilpailuun saatiin yksi tarjous ja tämän perusteella koko pieneläinpäivystyksen vuoden 2016 alusta alkaen hoitaa Omaeläinlinikka Jyväskylä osoitteessa Gummeruksenkatu 8, Jyväskylä. Lemmikkieläinpäivystyksen vuoden 2015 tarjousasiakirjoissa on määritelty palvelun vähimmäistaso varustuksen ja henkilöstön koulutuksen suhteen. Tällä pyritään takaamaan, että palvelut tuotetaan vähintään eläinlääkintähuoltolain edellyttämällä laatu tasolla.

8.4 Saatavuus- ja laatutavoitteet

8.4.1 Ajanvaraus

Ajanvaraus ja puhelinaika järjestetään pääsääntöisesti erikseen Laukaassa ja Konnevedellä. Tarvittaessa puhelut voidaan ohjata yhdelle vastaanotolle.

Tämä käytäntö selkiyttää ajanvarausta niin hyöty- kuin pieneläinasioissa sekä helpottaa asiakkaiden yhteydenottoa, koska he saavat asioida pääsääntöisesti tutun eläinlääkärin kanssa omaeläinlääkärimallin mukaisesti. Eläinlääkärit voivat tarpeen mukaan ja halutessaan kääntää puhelut toisilleen myös aamuvastaanottoaikana.

8.4.2 Saatavuus

Peruseläinlääkäripalvelujen ja kiireellisen eläinlääkäriavun tulee olla saatavilla palvelujen käyttäjien kannalta kohtuullisessa ajassa ja kohtuullisella etäisyydellä maantieteelliset olosuhteet huomioon ottaen. (EiHL 14 §)

Jos avun tarve ei ole kiireellinen, sairaskäynti- tai vastaanottoaika täytyy järjestyä viikon sisällä tilauksesta. Kiireettömät terveydenhuolto- ja massatyökäynnit sekä terveille eläimille suoritettavat leikkaukset on lomakauden ulkopuolella voitava varata alle kolmen viikon ja lomakaudella alle kuuden viikon sisällä yhteydenotosta. Jos asiakas haluaa palvelut

nimetyltä eläinlääkäriltä, saavat jonotusajat olla pitemmät. Hyvänä palvelutasona voidaan väestöiheillä alueilla pitää peruseläinlääkäripalvelun järjestämistä siten, että pääosa asiakkaista saa palvelun alle viidenkymmenen kilometrin etäisyydeltä.

Valtakunnallisessa ohjelmassa annetuissa määräajoissa pystytään pysymään **peruseläinlääkintäpalvelujen** osalta suunnitelluilla eläinlääkäriresursseilla ja suunnitellulla tavalla. Pääsääntöisesti ainakin hyötyeläinten osalta hoitokäynnit järjestyvät useimmiten saman päivän aikana. Pieneläinten vastaanottoaikoja ei-kiireellisissä tapauksissa voidaan järjestellä parhaalla mahdollisella tavalla työpäivän tai -viikon rytmiin sovittaen. Vastaanottoaikoja pieneläimille on alueella kaksi: kunnalliset vastaanotot Laukaassa ja Konnevedellä.

Kiireellisen eläinlääkäriavun resurssit on mitoitettava siten, että apua kaikkina vuorokauden aikoina on saatavissa kolmen tunnin sisällä tilauksesta 90 prosentissa tapauksista. Päivystysalueet on mitoitettava siten, että 90 prosentissa tapauksista päivystävän eläinlääkärin matka eläintenpitopaikkaan tai omistajan matka vastaanotolle on alle sata kilometriä. Itäisen Keski-Suomen päivystysalueeseen kuuluvat Äänekoski, Konnevesi, Uurainen, Laukaa, Hankasalmi sekä Kangasniemi. Matkat ovat pääsääntöisesti alle 100 km suuntaansa.

8.5 Toimitilat

Kunnan on järjestettävä palveluja varten tarpeelliset toimitilat ja työvälineet ottaen huomioon eläinlääkintähuoltolain ja työturvallisuuslain (738/2002) velvoitteet työnantajana sekä kunnan suunnitelma ja kunnan alueella pidettävien kotieläinten lajit ja lukumäärät.

Lääkkeet on lainsäädännön vaatimusten mukaisesti pystyttävä säilyttämään ja hävittämään asianmukaisesti (lääkitsemislaki 387/2014, 14 §). Huumausaineeksi luokiteltaville lääkeaineille on oltava lukittava tila (huumausainelaki 373/2008, 26 §; huumausaineasetus 548/2008, 6 §).

Yhteistoiminta-alueella on tavoitteena pidettävä eläinlääkäreiden yhteisiä vastaanotto- ja toimistotiloja siellä, missä maantieteelliset etäisyydet eivät muodostu liian suuriksi. Tarvittaviin toimitiloihin kuuluvat vastaanottotilat, toimistohuoneet, lämpimät autotallit, riittävät varastotilat, asianmukaiset pesu- ja kuivatustilat niin instrumenteille kuin vaatteille sekä sosiaaliset tilat peseytymis- ja lepotiloihin. Päivystäjän ja viransijaisen asumiseen soveltuvat asianmukaiset tilat tulee järjestää yhteistoiminta-alueella niihin pisteisiin, joissa päivystystoimintaa harjoitetaan. Hyvin järjestetyt asumisolosuhteet parantavat myös sijaisten saatavuutta.

Yhteistoiminta-alue on laaja, kotieläintilat ovat hajallaan eri puolilla aluetta ja eläinlääkärit asuvat tällä hetkellä niin eri puolilla aluetta, että käytännössä on mahdotonta toimia yhdeltä vastaanotolta käsin.

8.6 Välineresurssit

Kunnaneläinlääkäreillä on käytössään suurin piirtein riittävä perusvarustus praktiikan tekemiseen. Molempien alueiden eläinlääkäreillä on käytössään kannettava ultraäänilaite ja vastaanotoilla on perusvarustus.

9 Ohjaus

Ympäristöterveydenhuollon yhteinen valvontasuunnitelma hyväksytään kunnan ympäristöterveydenhuollosta vastaavassa monijäsenisessä toimielimessä. Nyt päivitetty Laukaan yhteistoiminta-alueen eläinlääkintähuoltosuunnitelma hyväksytään lupa- ja valvontalautakunnassa. Kunta toimittaa suunnitelman aluehallintovirastolle. Suunnitelma tarkistetaan tarvittaessa, mutta vähintään kolmen vuoden välein. Suunnitelma tarkistetaan yhteistyössä kaikkien eläinlääkäreiden kanssa ja päävastuu päivityksestä on valvontaeläinlääkärillä.

9.1 Suunnitelmien arviointi ja toteutumisen valvonta

Suunnitelman toteutumista arvioidaan vuosittain ja sen toteutumisesta laaditaan arviointiraportti.

9.2 Koulutus ja työnohjaus

Osallistutaan mahdollisimman kattavasti Avin ja Ruokaviraston järjestämiin koulutustilaisuuksiin.

10 Laatu

Asiakaspalautteen, mahdollisten valitusten ja mahdollisten aluehallintoviraston tarkastusten ja auditointien perusteella kunnan on suunnitelmaa päivittäessään huomioitava kehittämistä vaativat seikat. Kunnan tulee suunnitelmallisesti kerätä edellä mainituissa tilanteissa esille tulleita kehittämistarpeita ja seurata tehtyjen korjaavien toimenpiteiden edistymistä.

Projektityöntekijä Gita Monthan on laatinut yhteistoiminta-alueelle eläinlääkintähuoltoa koskevan laatusuunnitelman, joka koskee muun muassa valvontoja, asiakirjojen käsittelyä sekä ilmoitusten tekoa. Valitukset ja korvauspyynnöt käsittelee yhteistoiminta-alueen ympäristöterveysosasto. Asianomaiselta eläinlääkäriltä pyydetään lausunto tapahtuneesta. Tarvittaessa pyydetään tapahtuneesta arvio Eläinlääkintävahinkojen arviointilautakunnalta. Työnantajalla on vastuuvakuutus työntekijöilleen.

Valvontatoimista tehdyt hallintovalitukset käsittelee Hämeenlinnan hallinto-oikeus ja muut kantelut ja valitukset se viranomaisen, jolle valitus on kohdistettu.

11 Seuranta ja raportointi

11.1 Annettujen määräysten ja kieltojen noudattamisen valvonta

Viranomaistoimenpiteiden sekä mahdollisten korjaavien toimenpiteiden loppuunsaattamisen varmistamiseksi uusintatarkastukset suoritetaan määräajan kuluessa ja tarvittaessa ryhdytään pakkokeinojen käyttöön. Eläinsuojelutapausten osalta kriittiset tapaukset siirretään aluehallintoviraston hoidettavaksi.

11.2 Muut viranomaisten pyytämät raportit ja tilastot

Eläinsuojelutarkastuskertomukset ja päätökset toimitetaan välittömästi tai vähintään kuukausittain aluehallintovirastoon ja poliisille. Terveysvalvontaohjelmien käyntien asiakirjat toimitetaan välittömästi tarkastuksen jälkeen aluehallintovirastoon. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan työn laskutus, jonka kunta laskuttaa valtiolta, tehdään kahden kuukauden välein aluehallintoviraston ohjeistuksen mukaisesti (toimistos sihteeri).

Muut viranomaisten pyytämät vuosiyhteenvedot toimitetaan esitettyjen aikataulujen mukaisesti.

11.3 Eläintaudeista ilmoittaminen

Ks. kohta 7.1.2.

11.4 Eläinlääkäripalvelujen käytön tilastointi

Eläinlääkäripalvelujen käytöstä pidetään tilastoa vuosittain. Tilastosta ilmenee sairaskäyntien, terveydenhuoltokäyntien ja pieneläinvastaanottokäyntien määrät virka-aikana ja päivystysaikana.

Tilasto liitetään kunnan suorittamaan suunnitelman toteutumisen arviointiin.

LIITTEET:

- Liite 1 Resurssitarpeen kartoitus
- Liite 2 Toimintayksikön työnjako ja tehtäväkuvaus
- Liite 3 Subventiot

Kunta / Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue
Laukaan yhteistoiminta-alue

1. ELÄINLÄÄKÄRIPALVELUT

1.1. Tuotantotilojen määrä	Kpl		Kpl
1.1.1. Nautatilat	66	1.1.6.3. Kalkkunakasvattamot	-
1.1.1.1. Lypsykarjatilat	18	1.1.6.4. Siitoskasvattamot	-
1.1.1.2. Lihanautatilat	25 (sis emolehmätilat)	1.1.6.5. Muut siipikarjayksiköt	-
1.1.1.3. Emolehmätilat		1.1.7. Vesiviljelylaitokset	8
1.1.2. Sikatilat	1	1.1.7.1. Ruokalalaitokset	1
1.1.2.1. Lihasikalat	-	1.1.7.2. Poikastuotantolaitokset	4
1.1.2.2. Emakkosikalat	1	1.1.7.3. Luonnonravintolammikot	4
1.1.3. Lammastilat	10	1.1.7.4. Muut laitokset	-
1.1.4. Vuohitilat	0	1.1.8. Turkistarhat	1
1.1.5. Hevostilat	63	1.1.9. Tarhatun riistan toimintayksiköt	-
1.1.6. Siipikarjatilat	1	1.1.10. Mehiläistarhat	2
1.1.6.1. Munintakanalat	1	1.1.11. Muut tuotantoeläinyksiköt	-
1.1.6.2. Broilerkasvattamot	-		

1.2. Terveystuotosopimusten määrä	Kpl		Kpl
1.2.1. Naudat	60	1.2.2.2. Tilat, jolla on terveydenhuoltosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	-
1.2.1.1. Tilat, joilla on terveydenhuoltosopimus	95%	1.2.2.3. Terveystuotosopimuksen omaavien tilojen prosenttiosuus kaikista sikatiloista	100 %
1.2.1.2. Tilat, jolla on terveydenhuoltosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	94%	1.2.3. Siipikarja	-
1.2.1.3. Terveystuotosopimuksen omaavien tilojen prosenttiosuus kaikista nautatiloista	95%	1.2.3.1. Tilat, joilla on terveydenhuoltosopimus	-
1.2.2. Siat		1.2.3.2. Tilat, jolla on terveydenhuoltosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	-
1.2.2.1. Tilat, joilla on terveydenhuoltosopimus	1	1.2.3.3. Terveystuotosopimuksen omaavien tilojen prosenttiosuus kaikista siipikarjatilastoista	-

1.3. Tuotantoeläinten määrä	Kpl		Kpl
1.3.1. Naudat	4150	1.3.6. Siipikarja	1043
1.3.2. Siat	500	1.3.7. Turkiseläimet	2000
1.3.3. Lampaat	1590	1.3.8. Tarhattu riista	6
1.3.4. Vuohet	n.12	1.3.9. Porot	-
1.3.5. Hevoset	994	1.3.10. Muut tuotantoeläimet	

1.4. Väestömäärä	Kpl
1.4.1. Lemmikkieläinten määrä (arvio 1/8 asukasta)	5192

1.5. Alueen pinta-ala km²
2046

1.6. Yksityinen palvelutarjonta	Htv		Htv
1.6.1. Hyötyeläinpraktiikassa	2	1.6.2. Muussa praktiikassa	2

Mahdolliset palveluresurssit vaativat erityiskohteet esitetään kunnan suunnitelmassa.

Suunnitelmassa esitetään myös ostosopimukset, jotka kunta on tehnyt yksityisten eläinlääkäripalvelujen tuottajien kanssa.

2. VALVONTA

2.1. Eläinten terveyden valvonta

Resurssitarpeeseen huomioidaan myös kohdat 1.1./1.3./1.4./1.5.

2.1.1. Terveysvalvontaohjelmiin kuuluvat tilat	Kpl		Kpl
2.1.1.1. Maedi-Visna	1	2.1.1.4. Kanojen salmonellavalvontaohjelma	1
2.1.1.2. Scrapie	-	2.1.1.5. Peuratarhojen terveystarkkailuohjelma	-
2.1.1.3. Broilereiden ja kalkkunoiden salmonellavalvontaohjelma	-	2.1.1.6. Vesiviljelyeläinten terveystarkkailukohteet	8

2.1.4. Sivutuotevalvonta	Kpl		Kpl
2.1.4.1. Haaskat		2.1.4.2. Sivutuotealan laitokset (ks. valvontaohjelma)	2
2.1.4.1.1. Haaskan pitäjäksi ilmoittautuneet toimijat	5	2.1.4.3. Hautausilmoitukset/v	
2.1.4.1.2. Ilmoitetut haaskat/v	4		

2.2. Eläinten hyvinvoinnin valvonta

Resurssitarpeeseen huomioidaan myös kohdat 1.1./1.3./1.4./1.5.

2.2.1. Ilmoituksenvaraiset kohteet	Kpl		Kpl
2.2.1.1. Kengurit	3	2.2.1.5. Eläinkaupat	0
2.2.1.2. Hevostallit	14	2.2.1.6. Eläinhuoneet	3
2.2.1.3. Riistanhoidolliset tarhat	-	2.2.1.7. Muut	1
2.2.1.4. Lihan, munien tai siitoseläinten tuotantotarhat	-		

Mahdolliset valvontaresursseja vaativat erityiskohteet esitetään kunnan suunnitelmassa.

ELÄINLÄÄKINTÄHUOLLON HENKILÖRESURSSIT

Eläinlääkärit	Htv		Htv
Eläinten terveyden valvonta	0.4	Eläinlääkintähuollon hallintotehtävät	-
Eläinten hyvinvoinnin valvonta	0.8	Muut tehtävät	0.1
Tuotantoeläinten terveydenhuolto	0.5	Eläinlääkäriresurssit yhteensä	4.0
Muut eläinlääkäripalvelut	1,8 sis. ostop.		
Elintarvikevalvonta*	0.4		

Muut kuin eläinlääkärit	Htv		Htv
Eläinhoitajat/avustajat	1 ostopal	Eläinlääkintähuollon hallintotehtävät	0.1
Välinehuolto, siivous ym.	0.1	Muut tehtävät	-
Sihteeri-/toimistopalvelut	0.1	Muut kuin eläinlääkäriresurssit yhteensä	1.3

1 htv = 220 htp

* Elintarvikevalvonta sisältää:

- maidontuotantotilojen tuotantohygieniset tarkastukset
- teurastamoiden ja leikkaamojen valvonta ja lihantarkastus
- riistanlihan tarkastus
- munapakkaamojen valvonta
- muut elintarvikevalvontaan liittyvät tehtävät

Toimintayksikön työnjako ja tehtäväkuvaus

Valvontaeläinlääkäri : Kaidi Piilman, p. 050 572 3692

Valvontaeläinlääkärin tehtävät:

- vastaa eläinsuojeluvalvonnan toteutumisesta yhteistoiminta-alueella
 - eläinsuojelutarkastukset epäilyn perusteella
 - ilmoituksen- tai luvanvaraisen toiminnan valvonta
 - avin määräämät eläinsuojelutarkastukset
- avin ja Ruokaviraston määräämät muut tarkastukset ja näytteenotot
- vastaa eläintautivastustuksen toteutumisesta yhteistoiminta-alueella
 - elävien eläinten vienti ja tuonti ja niihin liittyvät todistukset
 - terveysvalvontaohjelmat yhdessä kunnaneläinlääkäreiden kanssa
- eläinperäisten elintarvikkeiden laitosvalvonta
- eläinperäisen alkutuotannon valvonta
- ruokamyrkytys-epidemiaselvitys ruokamyrkytystyöryhmissä
- sivutuotevalvonta
- kunnan eläinlääkintähuoltosuunnitelman päivitys, seuranta ja raportointi

Valvontaeläinlääkäri : (virka ei vielä täytetty)

- vastaa eläinsuojeluvalvonnan toteutumisesta yhteistoiminta-alueella ja erillisen sopimuksen mukaisesti myös muualla Keski-Suomessa
 - eläinsuojelutarkastukset epäilyn perusteella
 - avin määräämät eläinsuojelutarkastukset

Kunnaneläinlääkärit: Annamari Nuutinen, p. 050 3153 512
Toimialue Laukaa

Jussi Hietala, p. 050 3153 512
Toimialue Laukaa

Mika Ilves, p. 0400 242 262
Toimialue Konnevesi, Äänekoski

Kunnaneläinlääkäreiden tehtävät:

- peruseläinlääkäripalvelut ja kiireellinen eläinlääkäriapu hyöty- ja lemmikkieläimille
- terveydenhuolto
- hyötyeläinpäivystys omalla vuorolla omalla päivystysalueella
- eläintautivalvonta ja näytteenotot, yhteistyössä valvontaeläinlääkärin kanssa
- eläinsuojelutarkastukset, yhteistyössä valvontaeläinlääkärin kanssa
- valmiuseläinlääkäri (Annamari Nuutinen)

Subventiot

Hyötyeläinten hoitamisesta aiheutuvien kustannusten korvaus

Laukaan ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueella noudatettava subventiokäytäntö

Korvausperuste	Omapastuu	Korvaus enintään
Matka	15 €	
Käyntimaksu		
– arkisin	30 €	80 €
– päivystysaikana (kun käytetään korotettua taksaa)	60 €	80 €

Korvausta ei makseta hevosten eikä lemmikki- tai harrastuseläiminä pidettävien hyötyeläinten (lammas, poro, poni yms.) hoitamisesta.

Korvaukset maksetaan vain yhteistoiminta-alueen kunnaneläinlääkäreiden ja päivystävien eläinlääkäreiden käynneistä. Korvausta ei makseta arvonnlisäveron osuudesta.